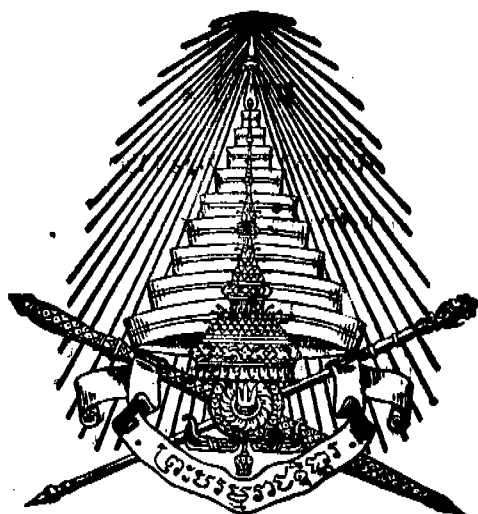

พระราชบัญญัติ

จัดวางการรถไฟใต้ทางหลวง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยมีเหตุสมควรที่จะจัดวางการรถ
ไฟแผ่นดิน รถไฟรายจรใต้ทางหลวงให้เรียบร้อยดียิ่งขึ้น แลเพื่อ
รวบรวมบทกฎหมายข้อบังคับในเรื่องนี้เข้าไว้เป็นหมวดหมู่ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโดยบทมาตราไว้ดั่ง
ต่อไปนี้

ข้อความเบี่ยงตน

มาตรา ๑

พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟ
แลทางหลวง พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๒

ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือน
สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓

ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) คำว่า “รถไฟ” หมายความว่ากิจการที่จัดทำขึ้นเพื่อหา
ประโยชน์ด้วยวิธีบรรทุก ส่งคนโดยสารแลสินค้าบนทางซึ่งมีราง
ส่วนรถไฟที่ใช้แต่เฉพาะภายในตำบลหนึ่ง เมืองหนึ่ง ฤๅจังหวัด
หนึ่งนั้น ให้เรียกว่า “รถราง”

(๒) คำว่า “ที่ดินรถไฟ” หมายความว่าที่ดินทั้งหลายที่ได้
จัดหาฤๅเช่าถือไว้ใช้ ในการรถไฟโดยชอบ ด้วยพระราช กำหนด
กฎหมาย

(๓) คำว่า “ทางรถไฟ” หมายความว่าถนนฤๅทางซึ่งได้วาง
รางเพื่อการเดินรถ

(๔) คำว่า “เครื่องประกอบทางรถไฟ” หมายความว่าสถานี
สำนักงานที่ทำการ คลังวัสดุ เครื่องจักรประจำที่ แลสรรพ
สิ่งของทั้งปวงที่ก่อสร้างไว้เพื่อประโยชน์ของรถไฟ

(๕) คำว่า “รถ” หมายความว่ารถจักร รถบรรทุก รถคน
โดยสาร รถขนของ ซึ่งมีล้อครบสำหรับเดินบนราง

(๖) คำว่า “พัสดุ” หมายความว่ารางอาไหล่ ไม่หมอน
หมุดคองแลเป็นคอง เครื่องอาไหล่สำหรับรถ เครื่องประกอบ
สำหรับสร้างสะพาน ของเครื่องใช้ในการก่อสร้าง เครื่องมือ
วัตถุเชื้อเพลิง น้ำมันหยอดเครื่อง ภาของสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรถไฟเก็บ
สะสมไว้ใช้

(๗) คำว่า “พนักงานรถไฟ” หมายความว่าบุคคลที่รถไฟ
ได้จ้างไว้ภาได้มอบหน้าที่ให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งของรถไฟ

(๘) คำว่า “หัตถการ” หมายความว่าถูง ย่อม ห่อผ้า ภา
กระเป่าถือทุกชนิด ซึ่งผู้โดยสารนำไปในห้องรถโดยสาร เพื่อใช้
สรวบเองภาเพื่อความสดวก

(๙) คำว่า “ครุการ” หมายความว่าสรรพสิ่งของเครื่องใช้
ทุกชนิด ซึ่งผู้โดยสารอาจนำบรรทุกในรถสำภาระ

(๑๐) คำว่า “ห่อวัตถุ” หมายความว่าห่อของ ถูง หีบ
ตะกร้า แลของสิ่งอื่น ๆ (รวมทั้งผลไม้ ผัก ปลา เป็ด ไก่
ห่าน ฯลฯ) ที่บรรทุกได้ในขบวนรถโดยสารตามอัตราวางบรร
ทุกห่อวัตถุ

(๑๑) คำว่า “สินค้า” หมายความว่าสรรพสิ่งของฤๅสินค้า
ทั้งปวงที่ส่งไปตามอัตราสินค้า

(๑๒) คำว่า “ของมีชีวิต” หมายความว่าสัตว์มีชีวิตทุกอย่าง
ที่ส่งไปในขบวนรถสินค้าฤๅขบวนรถอื่น

(๑๓) คำว่า “ผู้รับอนุญาต” หมายความว่าบุคคล ห้าง หุ่น
ส่วนฤๅบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้สร้างรถไฟได้เป็นพิเศษ

(๑๔) คำว่า “ทางหลวง” หมายความว่าบรรดาถนนหลวง
ทางเกวียน แลทางต่าง อันอยู่ในความกำกับตรวจตราแห่งเจ้าหน้าที่
ของรัฐบาล

(๑๕) คำว่า “ทางราษฎร์” หมายความว่าถนนหนทาง ทาง
เกวียน แลทางต่างอย่างอื่น ๆ นอกจากที่จัดเป็นทางหลวง

(๑๖) คำว่า “ทางน้ำ” หมายความว่า แม่น้ำ ลำน้ำ แล
คลองที่เรือเดินได้

มาตรา ๔

รถไฟจัดแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) รถไฟแผ่นดิน

(๒) รถไฟผู้รับอนุญาต

(๓) รถไฟหัดถกรรม

มาตรา ๕

การกำหนดประเภทรถไฟที่ดี ฤๅการเปลี่ยนแปลงประเภทรถไฟที่ดี ท่านบังคับว่าต้องมีประกาศพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖

ในส่วนรถไฟทั้งหลายนอกจากรถไฟคัดกรรม

(๑) ห้ามไม่ให้ยกกำหนดอายุความ ขึ้นต่อผู้สิทธิของแผ่นดินเหนือที่ดินรถไฟ ฤๅสงฆ์หรือทรัพย์สินอื่นของรถไฟ

(๒) ห้ามไม่ให้เอกชนฤๅบริษัทใด ๆ หวงห้ามฤๅถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินรถไฟ ฤๅสงฆ์หรือทรัพย์สินอื่น เว้นไว้แต่จะได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการเป็นพิเศษว่าทรัพย์สินนั้น ๆ ได้ขาดจากแผ่นดินรถไฟแล้ว

(๓) ห้ามมิให้ยึดที่ดินรถไฟ สิ่งปลูกสร้าง รถแลพัสดุของรถไฟ

มาตรา ๗

ตั้งแต่วันที่ได้อธิบายพระราชบัญญัตินี้สืบไป แม้ถึงว่าจะมีข้อความกล่าวไว้เป็นอย่างอื่นในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นคดี บทพระราชบัญญัติทั้งหลายซึ่งว่าด้วยความสงวนหรือข้อยกเว้นความปราศรัยแห่งประชาชน กับทั้งว่าด้วยการสอด

เล่ม ๓๘ หน้า ๑๒๘ . ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔

ส่งผลการกำกับตรวจตราโดยสภากรมการรถไฟนั้น ท่านให้ใช้
บังคับแก่บรรดารถไฟราษฎรทั้งหลายซึ่งมีอยู่ในพระราชอาณาจักร
ในวันที่ออกใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วย

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยรถไฟแผ่นดิน

ส่วนที่ ๑

ว่าด้วยจัดวางการทั่วไป

มาตรา ๘

รถไฟแผ่นดินนั้นเป็นสมบัติของแผ่นดิน อยู่ในความบังคับ
บัญชาของ “กรมรถไฟแผ่นดิน” มีเสนาบดีเจ้ากระทรวงกำกับการ

มาตรา ๙

การก่อสร้าง การบำรุง แลลักษณะจัดการงานแห่งทางใหญ่ๆ
ทางแยกจากทางใหญ่นั้น อยู่ในหน้าที่กรมรถไฟแผ่นดินอำนวยการ

มาตรา ๑๐

กรมรถไฟแผ่นดินอยู่ในบังคับบัญชาของผู้บัญชาการกับมีผู้ช่วย
คือรองผู้บัญชาการและผู้ช่วยผู้บัญชาการ นอกจากนั้นยังมีหัวหน้ากอง
คือ

- (๑) นายช่างเอก กำกับการบำรุงทางและสถานที่
- (๒) นายช่างกลเอก
- (๓) ผู้อำนวยการเดินรถ
- (๔) ผู้อำนวยการพาณิชย์ใหญ่ .

มาตรา ๑๑

ให้ผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน มีอำนาจที่จะอำนาจ การสร้างทาง
ใหญ่ๆ ทางแยกขึ้นใหม่ ตามซึ่งรัฐบาลจะเห็นว่าเป็นการจำเป็น

มาตรา ๑๒

ผู้บัญชาการจะได้ตั้งอาณาบาตรรถไฟ ซึ่งมีอำนาจแลหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการสืบสวนในเรื่องที่ผู้โดยสารก็ดี ฤ็บุคคลอื่น ๆ
ก็ดี ฤ็พนักงานรถไฟก็ดี ได้กระทำผิดฤ็กระทำการเสียหาย
ให้เกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการฝ่าฝืนขัดต่อพระราชกั
หนดกฎหมายแลกฎข้อบังคับของรถไฟ แล้วให้จัดหมายบรรทุก
เหตุการณ์นั้น ๆ ลงไว้ในสมุดบาตรชี้ความ

(๒) รายงาน เหตุการณ์ ทั้ผู้กระทำผิดนั้น ต่อกรมรถไฟแผ่นดิน
แลแจ้งให้อัยการท้องที่ซึ่งมีอำนาจนั้นทราบ เมื่อเห็นว่าเป็น
การจำเป็นที่จะต้องฟ้องร้องเป็นคดีอาญา

~~ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือโดยบุคคลอื่นใดก็ตาม ผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า จะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงแก่ผู้เสียหาย~~

(๓) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ถูกที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดเป็นอาญาแผ่นดิน เมื่อเห็นว่าจำเป็น แลให้ส่งตัวผู้ผิดนั้น ไปยังอัยการ

(๔) รายงานเหตุการณ์เสียหายต่อกรรมสิทธิ์ที่ดิน แลจัดการขึ้นฟ้องเรียกค่าเสียหาย แทนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ต่อศาล ซึ่งมีอำนาจที่จะรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น

มาตรา ๑๓

อาณาบาตรไฟเป็นผู้รับเรื่องราว ถูกร้องขอ ค่าเสียหายของบุคคลผู้ซึ่ง ร้องทุกข์ ว่าได้รับความเสียหาย อย่างใด อย่างหนึ่งอันเนื่องแต่การก่อสร้าง การบำรุง ฤๅลักษณะจัดการงานแห่งรถไฟ

มาตรา ๑๔

ในขณะที่อาณาบาตรไฟไม่ได้อยู่ประจำการนั้น ให้นายสถานี พนักงานกำกับรถ ถูกผู้แทนเมื่อกระทำการตามหน้าที่นั้น มีอำนาจแล่นที่อย่างเดียวกันกับอาณาบาตรไฟทุกประการ

มาตรา ๑๕

กรรมสิทธิ์ที่ดินมีอำนาจที่จะออกกฎข้อบังคับ แลตั้งอัตราค่าวางขึ้นไว้ได้ เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นในข้อต่อไปนี้ คือ

- (๑) ว่าด้วยแบบแลการสร้างรถ
- (๒) ว่าด้วยวิธีจัดระเบียบการเดินรถแลวางกำหนดอัตราให้รถ

จึงเร็วเข้าเพียงไร แลให้เดินไปได้โดยสุถาบันใด

(๓) ว่าด้วยอัตราค่ารางวัลซึ่งผู้โดยสารต้องเสีย

(๔) ว่าด้วยจำนวนผู้โดยสารในห้องรถห้องหนึ่ง ๆ ไม่ให้เกินกว่ากำหนดอย่างสูงตามที่จะได้ตั้งขึ้นไว้

(๕) ว่าด้วยการบรรทุกผู้โดยสารแลจัดที่ให้ผู้โดยสารอยู่ แลว่าด้วยหัตถการของผู้โดยสารนั้น

(๖) ว่าด้วยรถขายอาหาร แลห้องขายอาหาร

(๗) ว่าด้วยอัตรารางวัลบรรทุก ข้อสัญญาแลข้อไขสัญญาที่กรมรถไฟแผ่นดินจะรับบรรทุก รักษาของ ภาระรับฝากหัตถการระครภาระ ห่อวัตถุ แลสินค้าไว้ในที่แห่งใดแห่งหนึ่งของรถไฟในนามของผู้เป็นเจ้าของ ผู้ส่งของ ภาผู้รับของนั้น

(๘) ว่าด้วยกำหนดเวลาที่รถไฟจะออกเดิน

(๙) ว่าด้วยการเดินรถ

(๑๐) ว่าด้วยเครื่องอาณัติสัญญาแลโคมไฟของรถไฟ

(๑๑) ว่าด้วยการสับเปลี่ยนรถ ภาจัดให้รถหลักรางกัน

(๑๒) ว่าด้วยกฎแฉแลเหล็กเปิดปิดราง รางซึ่งผ่านกัน แลทางรถไฟผ่านถนนเสมอระดับ

(๑๓) ว่าด้วยจัดการเพื่อระงับ ภาลดทอนภยันตรายอันพึง

เกิดขึ้นแก่กิจการของรถไฟ แลเกี่ยวกับประชาชนฤพนักงานรถไฟ

(๑๔) ว่าด้วยความปราชัย ความผาสุก แลความเรียบร้อย
ของประชาชนในระหว่างเวลาเดินทาง อยู่ในรถฤในที่ดินของรถ
ไฟ แต่อัตราค่ารางวัลโดยสารแลค่าบรรทุกอย่างสูงนั้น กรมรถไฟ
แผ่นดินแลกระทรวงพาณิชย์ ต้องกำหนดโดยมีข้อตกลงกันก่อน

กฎข้อบังคับแลอัตราค่ารางวัลดังกล่าวนี้ เมื่อผู้บัญชาการรถไฟ
แผ่นดินได้แจ้งความออกประกาศให้ใช้แล้ว ก็เป็นอันใช้ได้ทีเดียว

มาตรา ๑๖

กฎข้อบังคับแลอัตราค่ารางวัลที่ว่าด้วยการเดินรถแลลักษณะจัดการ
งานแห่งรถไฟนั้น ให้พิมพ์แลปิดประจำไว้ให้ประจักษ์แจ้งที่สถานี
รถไฟทุกแห่ง เมื่อได้ทำเช่นนั้นแล้วท่านให้สันนิษฐานว่าข้อความใน
กฎข้อบังคับแลอัตราค่ารางวัลนั้น เป็นอันทราบแก่ชนทั้งปวงผู้ซึ่งได้
ใช้รถไฟนั้น

มาตรา ๑๗

รถไฟทหารบกนั้นสร้างแลรักษาด้วยกำลังของทหารบก แลใช้
เงินในแผนกทหารบกด้วย

การบังคับบัญชาแลกำกับตรวจตรารถเหล่านี้ ในเวลาสันติภาพ
ให้อยู่ในอำนาจของผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ ราชกิจจานุเบกษา : เล่ม ๓๘ หน้า ๑๓๓

ส่วนที่ ๒

ว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดิน

มาตรา ๑๘

ที่ดินแปลงหรือมรดกทรัพย์อย่างอื่น ซึ่งรัฐบาลต้องการเพื่อสร้างทางรถไฟนั้น ให้อยู่ในข้อบังคับว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดิน กล่าวคือ การบังคับให้ขายตามข้อความดังกล่าวไว้ในส่วนที่ ๒ นี้

มาตรา ๑๙

เมื่อได้ตกลงว่าจะสร้างทางรถไฟขึ้นแล้ว แต่ยังมีหนี้ได้ตรวจวางแผนทางให้แน่นอน จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินภายในที่ๆ คิดว่าจะสร้างทางรถไฟขึ้นนั้นก่อน

พระราชกฤษฎีกานั้นให้มีอายุใช้ได้สองปี ตามกำหนดเวลาที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อทำการตรวจวางแผนทางให้แน่นอนดังแจ้งไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น

มาตรา ๒๐

ให้กรมรถไฟแผ่นดินเป็นธุระจัดการ ในเรื่องจัดหาซื้อที่ดินตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟ

มาตรา ๒๑

ภายในอายุเวลาตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินนั้น พนักงานรถไฟมีสิทธิเข้าไปกระทำกิจการในที่ดินของชนทั้งหลายตามที่ได้เห็นว่าจำเป็น เพื่อตรวจวางแผนทางรถไฟให้แน่นอน เป็นต้นว่า วัด ระยะ บั๊กกรุย เก็บตัวอย่างศิลา ทราบแลวัดฤดูอื่นๆ แต่ให้ฟังเข้าใจว่าผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่ปกครองทรัพย์สินนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิที่จะได้รับค่าทำขวัญ เพื่อทดแทนการเสียหายอันเกิดขึ้นจากการตรวจทำแผนที่สร้างทางรถไฟนั้น

มาตรา ๒๒

เมื่อเจ้าพนักงานได้ตรวจแลวางแผนทางรถไฟอันแน่นอนได้ตลอดทั้งสายตามที่ได้แผนบางส่วนใดส่วนหนึ่ง ให้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกาอีกฉบับหนึ่ง เพื่ออนุญาตให้จัดซื้อที่ดิน ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ลงกตความดังนี้ คือ

- (๑) ความประสงค์ที่ให้จัดซื้อที่ดินเพื่อเหตุการณ์ใด
- (๒) ที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องประสงค์ให้จัดซื้อ แลตำบลเขตแขวงซึ่งที่ดินอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่

กับให้มีแผนที่ตามแผนผังแสดงเขตที่ดินที่ต้องการเพื่อสร้างทางรถไฟ แลเขตที่ดินทุกรายที่อนุญาตให้จัดซื้อหมดทั้งแปลงทุกแปลงใดส่วนหนึ่ง ไว้ท้ายประกาศพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

มาตรา ๒๓

พระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดิน ให้ ลงพิมพ์ ประกาศโฆษณาใน
หนังสือราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔

ให้ทำสำเนาพระราชกฤษฎีกาโดยมีเจ้าหน้าที่รับรอง กับแผนที่
ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น มอบส่งให้ไว้ ณ สถานที่เหล่านั้น คือ

(๑) ที่ว่าการกรมรถไฟแผ่นดิน

(๒) ศาลารัฐบาลมณฑล ศาลากลางจังหวัด แลที่ว่าการใน
ตำบลซึ่งที่ดินอาจสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องจัดซื้ออันตั้งอยู่

(๓) หอสมุดที่ดินในมณฑลซึ่งที่ดินอาจสังหาริมทรัพย์อย่าง
อื่นอันต้องจัดซื้ออันตั้งอยู่

มาตรา ๒๕

จันคิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกาให้จัดซื้อที่ดิน
ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแล
อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นดังได้ระบุกล่าวไว้ใน พระราช กฤษฎีกา นั้น
ตกมาปนของกรมรถไฟแผ่นดินทันที แต่กรมรถไฟแผ่นดินจะมี
สิทธิเข้าปกครองยึดถือทรัพย์สินนั้น ได้ต่อเมื่อ ได้ ใช้จ่ายเงินถวายเงินค่าทำ
ขวัญแล้ว ตามความที่ท่านบัญญัติไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

อนึ่งตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานั้น เป็นต้นไป ถ้าบุคคลผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีสิทธิในที่ดิน แล อสังหาริมทรัพย์ อย่างอื่น ดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น จำหน่ายเอาโอนสิทธิในทรัพย์สินให้แก่บุคคลผู้อื่นด้วยประการใดๆ บุคคลผู้รับโอนทรัพย์ช่วงนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้ ก็แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

มาตรา ๒๖

เงินค่าทำขวัญนั้นท่านให้กำหนดให้แก่

(๑) เจ้าของที่ดินที่ต้องจัดซื้อ

(๒) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ (กล่าวคือ สิ่งปลูกสร้างทุกอย่างถึงแม้ว่าจะทำด้วยไม้ แต่ต้องเป็นเสาไม้จริงถูกปลูกเป็นเสาก่อวางคาน) ซึ่งมีอยู่ในที่ดินนั้นในวันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินว่าได้ปลูกสร้างขึ้น ภายหลังโดยได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ

(๓) ผู้เช่าที่ดินที่ปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ซึ่งต้องจัดซื้อ แต่การเช่าถือนั้นต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร และได้ทำไว้ก่อนวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ถ้าได้ทำขึ้นภายหลังวันในประกาศนั้นโดยได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ แลการเช่าถือนั้นยังไม่สิ้นอายุไปก่อนวันตายภายในวันที่กรมรถไฟ แผ่นดินได้เข้าปกครองที่ดินที่ปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องเช่า

ถือคั่งว่ามานพึงกำหนดให้จำเพาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริงๆ โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดินปลูกสิ่งปลูกสร้างก่อน ถึงวัน กำหนดในสัญญา เช่า
นั้น .

(๔) เจ้าของต้นผลไม้ที่ปลูกในที่ดินนั้น ในวัน
ที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ที่ปลูก ขึ้น ภาย
หลังโดยได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ

(๕) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อได้ ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้น ในวันที่
ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน แต่เงินค่าทำขวัญใน
เรื่องนั้นพึงกำหนดให้จำเพาะค่ารื้อถอนและค่าที่จะต้องปลูกสร้างขึ้นใหม่

มาตรา ๒๗

เมื่อต้องจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้แต่ส่วนหนึ่ง ผู้เป็นเจ้าของ
อาจร้องขอให้จัดซื้อส่วนที่ยังเหลืออยู่ซึ่ง ไซ้การไม่ได้ขึ้นด้วย

มาตรา ๒๘

เมื่อได้จัดซื้อที่ดินรายใดไว้ ไม่หมดทั้งแปลง ทำให้เหลือเนื้อที่
เป็นเศษอยู่ไม่ถึงส่วนหนึ่งในสามของจำนวนที่ดินนั้น แลเศษที่
เหลือนั้นน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางเมตร ผู้เป็นเจ้าของอาจร้องขอ
ให้จัดซื้อที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงได้ แต่ที่ที่เหลือนั้นต้องไม่ติดต่อกับ
ผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๒๙

เงินค่าทำขวัญที่จะใช้เป็นค่ากรรมสิทธิ์ที่ดิน ปลูกสิ่งปลูกสร้างที่รื้อ

ไม่ได้นั้น พึงกำหนดให้ตามราคาที่ดินฤๅสิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายกัน
ในตลาดในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินแล
ตามแต่พฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่องๆ ไป

เมื่อที่ดินฤๅสิ่งปลูกสร้างทั้งไม่ได้ต้องจัดซื้อไว้แต่ส่วนหนึ่ง แล
ส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลงไปแล้ว ก็ให้กำหนดค่าทำ
ขวัญให้สำหรับส่วนที่เหลืออันต้องลดน้อยถอยราคาไปนั้นด้วย

เมื่อผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ในที่ดินฤๅสิ่งปลูกสร้าง อันต้องจัด
ซื้อนั้นก็ดี ฤๅประกอบกิจการค้าขายโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ในที่
นั้นก็ดี ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับการเสียหายโดยตรง ซึ่งผู้
นั้นได้เสียไปในการที่ต้องออกจากที่ดินฤๅสิ่งปลูกสร้างนั้นด้วย

มาตรา ๓๐

เมื่อการสร้างทางรถไฟแลเครื่อง ประกอบ ทางรถไฟกระทำให้
ทรัพย์สินซึ่งเหลือจากจัดซื้อนั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษในขณะนั้น
กำหนดให้เอาจำนวนราคาทรัพย์สินที่ได้ทั่วราคาสูงขึ้นหักทอนออกจาก
จำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ทั้งนี้อย่าให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่ได้ทั่วขึ้น
นั้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินกลับ
ต้องจ่ายเงินให้อีกเลย

มาตรา ๓๑

ห้ามมิให้คิดค่าทำขวัญให้สำหรับราคาที่ได้ทั่วสูงขึ้นในทรัพย์สิน
เหล่านั้น คือ

(๑) สิ่งปลูกสร้าง ปลูกเพิ่มเติม ปลูกเพาะปลูก ปลูกการกระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ปลูกการเช่าถือซึ่งได้กระทำในภายหลังวัน ในประกาศพระราชกฤษฎีกาอันหนดเขตที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตพิเศษจากฝ่ายราชการรถไฟแผ่นดิน (ยกเว้นแต่การทำนา ปลูกสวน หรือจัดทำอยู่ตามปกติ)

(๒) สิ่งปลูกสร้าง ปลูกเพิ่มเติม ปลูกการเพาะปลูก ปลูกการกระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ปลูกการเช่าถือซึ่งปรากฏว่าได้กระทำในวันก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาอันหนดเขตที่ดินโดยกฤษฎีกาเพื่อประสงค์จะได้มีเงินค่าเช่าที่ดินนั้น

มาตรา ๓๒

ภายในกำหนดเวลา ๓ เดือน นับแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกาให้จัดซื้อที่ดิน เมื่อกรมรถไฟแผ่นดินได้ร้องขอจะไปยึดถือ ๑ ให้มีกรรมการ จัดซื้อ ที่ดิน สามคน ๑ คน เป็นเจ้าพนักงานในกรมรถไฟแผ่นดิน อีกสองคนเป็นเจ้าพนักงานในกระทรวงซึ่งปกครองท้องที่ ๑ เจ้าพนักงานในกระทรวงเกษตราธิการ ๑ เจ้าพนักงานในกรมรังวัด คลังมหาสมบัติ ตามแต่จะเห็นสมควร

หน้าที่ของกรรมการจัดซื้อที่ดินนั้น คือ ตรวจดูที่ดินที่จะ

ห้ามทรพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อ แลพยายามไกล่เกลี่ยให้ตกลง
กันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

นามกรรมการจัดซื้อที่ดินแลค่าปลาท้องที่ซึ่งกรรมการจะต้องออกไป
ไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้ลงประกาศระบุในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๓

ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นนำข้อความใน พระราชกฤษฎีกา
จัดซื้อที่ดิน ออกโฆษณาให้ราษฎรใน ท้องที่ซึ่งให้จัดซื้อ ที่ดินนั้น
ทราบโดยเปิดเผยประกาศแจ้งความไว้ทั่วทราบ แลโดยวิธีหนึ่งวิธี
ใดตามที่มีอำนาจจะโฆษณาการให้ทราบได้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นพึงแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ถ้า
ผู้หนึ่งผู้ใดจะอ้างว่าตนมีสิทธิ ฤ็ผลประโยชน์ในที่ดิน ฤ็อาจสั่งห
ห้ามทรพย์อย่างอื่นอันต้องจัดการชื้อนั้นแล้ว ให้ผู้นั้นร้องขอต่อ
กรรมการจัดซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือน นับตั้งแต่วัน
ที่ได้ประกาศแจ้งความให้ทราบนั้น

มาตรา ๓๔

กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ต้องตรวจพิจารณาการร้องทมิผู้ร้องขอ
ไว้ด้วยวาจา ฤ็ที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรตามข้อความใน
มาตราก่อนนี้

ถ้ามีข้อโต้แย้งไม่ตกลงกันในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน แลอสั่งห
วิธีทรัพย์สินอย่างอื่น ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามที่จะไกล่เกลี่ย
ให้ปรองดองตกลงกันได้

เมื่อได้พิจารณาคำร้องตลอดแล้ว ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินรวบรวม
ถ้อยคำสำนวนที่ร้องขอกรรมสิทธิ์ ฎาร้องขออย่างอื่นซึ่งจะ
ได้รับคำทำขวัญนั้นเข้าไว้เป็นเรื่อง แลแบ่งแยกให้รู้ว่าเป็นคำร้อง
ที่ไม่มีข้อโต้แย้งประเภทหนึ่ง แลเป็นคำร้องที่ยังมีข้อโต้แย้ง
อีกประเภทหนึ่ง

มาตรา ๓๕

กรรมการจัดซื้อที่ดินพึงกระทำความตกลงกับผู้เป็นเจ้าของสิทธิ
ที่ไม่มีข้อโต้แย้งดังกล่าวมานั้น แลพยายามไกล่เกลี่ยให้ปรอง
ดองตกลงกันในจำนวนเงินคำทำขวัญที่จะใช้ให้

(๑) ถ้าตกลงกันได้ก็ให้จัดซื้อที่ดินสัณฐานนั้นลงไว้เป็นลาย
ลักษณ์อักษร แลให้ลงนามกรรมการจัดซื้อที่ดินกับผู้เป็นเจ้าของ
ทั้งสองฝ่ายคือน้ำพยานคนหนึ่ง เมื่อได้ใช้เงินคำทำขวัญตาม
ที่ตกลงกันนั้นแล้ว กรมรถไฟแผ่นดินมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือปกครอง
ที่ดินฎาสั่งวิธีทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกัน ให้กรมรถไฟแผ่นดินแจ้งความแก่อีก
ฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเค็ดขาดครั้งที่สุกว่าจะให้ราคา

ถ้าฝ่ายนั้นเป็นจำหนวนเงินเข้าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับค่าแรงความนั้นแล้ว ให้สองฝ่ายมีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคนสำหรับ ชำระในข้อราคา แต่ถ้าอนุญาโตตุลาการนั้นมีความเห็นคำตัดสินไม่ตกลงกัน ก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกผู้เป็นประธานขึ้นคนหนึ่ง เพื่อเป็นผู้ชี้ขาดฎหมายของข้อพิพาทเพื่อให้เลือกคงผู้เป็นประธานชี้ขาดก็ได้ ตามบทในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น

มาตรา ๓๖

เมื่อบุคคลซึ่งต้องตามบังคับสัญญาว่าเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับเงินค่าทำขวัญในฐานะที่เป็นคนละเมิดที่ตน ถูก ยึดหรือขโมยของอันนั้น หรือเข้าไปพบ ให้กรรมกรจัดซื้อที่ดินกำหนดจำนวนเงินค่าทำขวัญให้ตามราคาที่เห็นสมควร และวงเงินเท่าจำนวนนั้นต่อศาล เมื่อได้วงเงินดังกล่าวแล้ว กรรมกรจะไปแทนคินมีสิทธิที่จะเข้าปกครองที่ดินหรือส่งสิทธิทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นได้

ถ้าคนใดในกำหนดเวลาที่กำหนดนับตั้งแต่วันที่วางเงิน ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น อ้างว่ามีสิทธิในทรัพย์สินนั้น และไม่ยอมรับเอาราคาตามที่กรรมการจัดซื้อที่ดินได้กำหนดไว้ ก็ให้กรรมกรไปแผ่นดินคินและผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินเลือกตั้งอนุญาโตตุลาการซึ่งตน ตามข้อควรหลีกเลี่ยงกล่าวไว้ให้มาตกลงกัน

เมื่อพ้นกำหนดเวลาหกเดือนนับแต่วัน
ชำระข้อข้ออย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำ
ขวัญที่ไต่ถามไว้คือศาลดังกล่าวแล้วเป็นการ ใช้กันเสร็จ

มาตรา ๓๗

ในเวลาก่อนที่ได้ ไร้ค่าทำขวัญให้แก่ผู้ถูกรับ ฤๅ ก่อน สิ้น
กำหนดเวลาหกเดือนดังกล่าวมาในมาตราก่อน ถ้าผู้ขอได้ไต่ถาม
กันด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์ ที่ต้องจัดชดเชย ฤๅด้วยเรื่อง
เงินค่าทำขวัญว่าจะจ่าย ฤๅจะแบ่งปันกันประการใดก็ดี ให้กรรม
การจัดซื้อที่ดินฤๅกรรมรถไฟแผ่นดินสุดแล้วแต่เรื่อง พยายามไกล
เกลี่ยผู้พิพากษาทุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันใน จำนวน เงิน ค่า ทำ
ขวัญ

(๑) ถ้าตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้นำเงินเท่าจำนวน
ที่ตกลงนั้นมาส่งต่อศาลหลวง เมื่อได้วางเงินดั่งนั้นแล้ว ให้กรรม
รถไฟแผ่นดินมีสิทธิ์ที่จะเข้าปกครองทรัพย์นั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรรมรถไฟแผ่นดิน
ยื่นแจ้งแก่ผู้พิพากษานั้นเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งสุดท้ายที่สุดว่า
จะให้ราคาเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคานั้นภาย
ในกำหนดเวลาสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว
กรรมรถไฟแผ่นดินกับผู้พิพากษามีสิทธิ์ที่จะเลือกตั้ง อนุญาต ตัดการ

ฝ่ายละคน แลถือนุญาตศาลการทั้ง ๒ ฝ่ายไม่ปรองดองตกลง
กันได้ ให้อนุญาตศาลการนั้นเลือกตั้งผู้เป็นประธานคนหนึ่งเป็น
ผู้ชี้ขาด ฤ็ให้อนุญาตศาลการนั้นจะร้องขอต่อศาลให้เลือกตั้งผู้เป็น
ประธานเพื่อชี้ขาดก็ได้ ตามบทแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา
ความแพ่งนี้

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายหลังเวลาที่กรมรถไฟ ได้ ใช้จ่ายเงินค่าทำ
ขวัญแก่ผู้สมควรได้รับนั้นแล้วก็ได้ ฤ็ภายหลังกำหนดเวลาหกเดือน
ดังกล่าวไว้ ในมาตราก่อนนี้ก็ได้ ท่านว่าผู้พิภาษนั้นจะฟ้องร้องได้
แต่เฉพาะบุคคลผู้ ซึ่งได้รับเงินค่าทำขวัญนั้นไป ฤ็ผู้ที่ต้องข้อ
ระบุให้เป็นผู้รับเงินค่าทำขวัญตามที่วางไว้ต่อศาลเท่านั้น .

มาตรา ๓๘

ถ้าว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ จะต้อง กำหนดโดยการ ตั้งอนุญาต
ศาลการ ในเวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อกรมรถไฟแผ่นดินได้ร้องขอ
ศาล มีอำนาจ ที่จะออก คำสั่ง อนุญาตให้ กรมรถไฟแผ่นดิน เข้าปก
ครองที่ดินฤ็อาจสั่งห้ามทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นได้ แต่ท่านว่าในการ
เช่นนั้น ให้กรมรถไฟแผ่นดินวางเงินตามจำนวนที่ศาลจะเห็นว่าพอ
เพียง เพื่อใช้ค่าทำขวัญนั้นก่อน

มาตรา ๓๙

ถ้าว่าผู้ที่ควรจะได้เงินค่าทำขวัญไม่ยอมรับเงินค่าทำขวัญตามข้อ

ตกลงสัญญาตามคำขอของอนุญาตโครงการ เมื่อกรมรถไฟ
แผ่นดินได้นำจำนวนเงินค่าทำสัญญานั้นมาวางค้ำ ชาติ กรบ ถ้วน แล้ว
ท่านว่ากรมรถไฟแผ่นดินยอมมีสิทธิ์ที่จะเข้าปกครองที่ดินฤๅสงห
ริมทรัพย์นั้นได้

มาตรา ๕๐

ถ้าผู้เป็นเจ้าของฤๅผู้ที่อยู่ในที่ดินฤๅสงหริมทรัพย์อย่างอื่น
ไม่ยอมให้กรมรถไฟแผ่นดินเข้าปกครองทรัพย์เหล่านั้น ตามสิทธิ์ที่
ได้ให้ไว้ โดยพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรมรถไฟแผ่นดินได้ร้องขอ
เห็นว่าสมควรอำนาจที่จะออกคำสั่งบังคับขับไล่บุคคลผู้เป็นเจ้าของ
ฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นออกจากที่ดินนั้น แต่ข้อนี้ไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้
เป็นเจ้าของฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นจะฟ้องร้องว่ากล่าวต่อภายหลัง

ส่วนที่ ๓

ว่าด้วยการก่อสร้าง การบำรุง แลลักษณะจัดการงาน

มาตรา ๕๑

กรมรถไฟแผ่นดินมีอำนาจที่จะทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่จำเป็นตาม
สมควรแก่การในเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่ต้องอยู่ในข้อบังคับดังกล่าว
ไว้ต่อไปนี้

กิจการที่ทำได้นั้นมีอาทิ คือ

(๑) ทำทางผ่านเสมอระดับตลอดได้สูงขึ้นที่ดิน ถนนใหญ่
น้อย ทางรถไฟ ทางรถราง แม่น้ำฤดูแลคลอง แอ่งน้ำกักก่อสร้าง
ได้ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะทำขึ้นไว้แต่ชั่วคราวกว่าทำขึ้นไว้ตลอด
กาลก็ดี

(๒) ทำโอบอุ้มเปลี่ยนแนวแม่น้ำใน สดลคณทางโอบอุ้ม
ทุกชนิดในฝั่งก้นหอย ฤ็ชลลคณไว้ที่ก้นหอย ทั้งลคณ
ขึ้นแต่ชั่วคราวทำขึ้นไว้ตลอดกาลก็ดี

(๓) วางท่อ ฤ็ทำทางระบายน้ำฝน ฤ็ลคณให้ที่ดินที่อยู่
ข้างเคียงกับรถไฟ ถ้อยโอบน้ำเข้ามาฤ็ให้ชักกับรถไฟ

(๔) ชักน้ำฤ็ก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด เครื่องจักร เครื่องชก
อาณัติสัญญาณแลอื่น ๆ ตามแต่จะเป็นการสะดวก

มาตรา ๔๒

เมื่อทางรถไฟจะต้องผ่านข้ามทางหลวง ทางราษฎร ฤ็ทาง
น้ำที่มีอยู่แต่เดิม กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องจัดการให้มีทางชั่วคราว
ขึ้น เพื่อให้ไปมาได้ ในระหว่างเวลาที่กำลังทำการก่อสร้างอยู่นั้น
ตามแต่จะจัดหาขึ้นได้ แลเมื่อได้ทำการก่อสร้างนเสร็จแล้ว
ต้องจัดการให้มีทางถาวรเพื่อให้ไปมาได้

มาตรา ๕๓

เมื่อทางรถไฟผ่านทางหลวง ทางระบายน้ำโดยมีสะพานข้ามแล้ว สะพานนั้นจะต้องสร้างให้สูงกว่าพระดัมทางหลวงระบายน้ำนั้นไม่น้อยกว่าสามเมตร สูงกว่าระดับน้ำขึ้นสูงตามธรรมชาติของน้ำนั้น ไม่น้อยกว่าสองเมตร

มาตรา ๕๔

เพื่อประโยชน์ ในการสร้างทางรถไฟใหม่ กรมรถไฟแผ่นดินมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงย้ายคู ร่องน้ำ ท่อน้ำ ฤๅสายไฟฟ้า แลมีอำนาจรื้อถอนสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งกีดขวางต่อการก่อสร้างนั้นได้ แต่การเปลี่ยนแปลง ฤๅรื้อถอนนั้นต้องจัดทำไปในทางที่จะทำให้เกิดความเสียหายแลทำความไม่สะดวกให้น้อยที่สุดตามแต่จะเป็นไปได้โดยพฤติการณ์ แลทั้งต้องกระทำการนั้นอยู่ในความตรวจตราดูแลของบุคคลผู้ซึ่งจำหน่าขน้ำฤๅไฟฟ้านั้น เมื่อได้แจ้งความให้บุคคลนั้นๆ ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก่อนลงมือทำการ ถ้ามีการเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้ กรมรถไฟแผ่นดินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้น

มาตรา ๕๕

ภายในเวลาที่จำเป็นเพื่อการก่อสร้าง ฤๅเพื่อสร้างทางรถไฟ

แล้วเสร็จก็ดี ฤๅภายในเวลาที่ต้องจัดซ่อมทางรถไฟอย่างชาน
ใหญ่ก็ดี กรมรถไฟแผ่นดินมีอำนาจที่จะสั่งให้เข้าปกครองที่ดินซึ่ง
ติดต่อกับทางรถไฟนั้นได้ชั่วคราว (ยกเว้นแต่สิ่งปลูกสร้าง ส่วนที่
ประดับประดาไว้ชม ถนน สวนปลูกต้นไม้ ฤๅสวนเพาะปลูก)
เพื่อชุดเอาศิลา ดินสอพอง ทราบ กรวด ดิน ฤๅวัตถุสิ่งอื่นที่
ใช้ในการก่อสร้างฤๅการซ่อม ฤๅเพื่อทำความสะดวกในการก่อสร้าง
ฤๅการซ่อมทางรถไฟนั้น

เมื่อกรมรถไฟแผ่นดินได้มีคำสั่งดังว่ามาแล้ว ให้ทำหนังสือ
จดบรรดากฎหมายและเขตแห่งทรัพย์สินที่จะเข้ายึดถือปกครองนั้น แล้ว
ให้เจ้าหน้าที่กรมรถไฟแผ่นดินกับเจ้าของทรัพย์สินนั้น ลงนามไว้เป็นสำคัญ
ทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นหลักฐานในการที่จะคำนวณค่าเสียหายอัน
พึงเกิดขึ้นเนื่องแต่การที่ กรมรถไฟแผ่นดินได้เข้ายึดถือปกครอง
ทรัพย์สิน

เมื่อได้เลิกถอนการปกครองชั่วคราวดังกล่าวมานั้นแล้ว กรม
รถไฟแผ่นดินต้องจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แก่เจ้าของทรัพย์สิน เพื่อทด
แทนการเสียหายอันเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สิน

ถ้าการที่เข้าปกครองนั้น เป็นเวลานานเกินกว่าปีหนึ่งขึ้นไปก็ดี
ฤๅการที่เข้าปกครองนับได้เกินกว่าห้าครั้งก็ดี เจ้าของทรัพย์สินมี
สิทธิที่จะขอให้กรมรถไฟแผ่นดินจัดซื้อที่ดินได้ แต่ฝ่ายกรมรถไฟ

ไฟแผ่นดินนั้นย่อมมีสิทธิ์เสมอที่จะจัดซื้อที่ดินไว้ได้ในเวลาใด
เวลาหนึ่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๖

เมื่อทางรถไฟได้ตัดผ่านไปในที่ดินแห่งใด ที่เป็นของเจ้าของ
ที่ดินนั้น แลทำให้ที่ดินนั้นขาดออกจากกันเป็นสองแปลง ท่าน
ว่าเจ้าของที่ดินนั้น มีสิทธิ์ที่จะเดินข้าม ทางรถไฟจาก ที่แปลงหนึ่งไป
ยังอีกแปลงหนึ่งได้ เพื่อความจำเป็นที่จะต้องรู้ฤๅที่ได้มุ่งหมายว่า
จะต้องใช้ที่ดินนั้น ในขณะที่ทำให้ขาดออกจากกัน แต่การที่จะ
เดินข้ามดังกล่าวนี้ ต้องไม่เป็นการรบกวนฤๅขัดขวางแก่การเดิน
รถไฟ แลเมื่อผู้ที่เป็นเจ้าของได้แยกขายเป็นแปลงๆ แล้ว สิทธิ์
ในทางเดินนั้นหาได้โอนไปยังผู้ซื้อด้วยไม่

มาตรา ๔๗

กรมรถไฟแผ่นดินไม่ต้องรับ ผิดชอบในเรื่องความรำคาญที่ได้
มีขึ้นชั่วคราวแก่บุคคลผู้ซึ่งอยู่ใกล้ๆ ที่ทำการก่อสร้างฤๅที่ทำการบำรุง
ทางรถไฟ แต่ในเวลาที่ทำกรอื่นใดอันหนึ่งที่เป็นอันนั้น กรม
รถไฟแผ่นดินต้องใช้ความระวังตามความสมควรแก่การณนั้น

มาตรา ๔๘

กรมรถไฟแผ่นดิน ไม่ต้องรับผิดชอบ ต่อเจ้าของทรัพย์สินที่อยู่ข้าง

เคียงในเรื่องความรำคาญ จากการเสียบ้ายอย่างหนึ่งอย่างใดอัน
เกิดแต่เสียงรถ คว้นไฟ ประกายไฟ ความกระเทือนแลเหตุอื่นๆ
ซึ่งเนื่องการจากที่รถไฟเดินไปมา เมื่อความรำคาญจากการเสียบ้าย
นั้นย่อมต้องเป็นอันตรายต่อนักเดินทางรถไฟ ทดทั้งเห็นว่าขอได้ ไร
ความระมัดระวังความสมควรแก่เหตุแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะป้องกันได้

มาตรา ๔๕

กรมรถไฟแผ่นดินมีอำนาจที่จะเพิกถอนสัญญาสัมปทานอนุญาตให้
สร้างรถไฟ เพื่อยกเลิกของฝ่ายหนึ่งเดินบนทางรถไฟของอีกฝ่าย
หนึ่งได้

ส่วนที่ ๔

ว่าด้วยบทบรรทัดส่ง

มาตรา ๕๐

ข้อที่กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบ ในการนั้นโดยสาร
ต้องขาดเจ็บเสียบ้ายก็ดี ภาวะครุหาระ ห่อวัตถุ ภาชนะภาชนะ ซึ่งรับ
บรรทุกนั้นแตกหักสูญหายก็ดี ภาวะการบรรทุกส่งนั้นเข้าไปก็ดี
ทำให้อันนี้บังคับตามพระราชกำหนดกฎหมายส่วนแห่ง ว่าด้วยการ

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๑๕๑

บรรพทุกสิ่ง เว้นไว้แต่จะต้องด้วยบทมาตราคงจะกล่าวต่อไปใน
พระราชบัญญัตินี้ จึงให้ ไซ้บทมาตรานี้ บังคับ

มาตรา ๕๑

กรมรถไฟแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่กระทำความผิดอัน
จากสินค้าซึ่งบรรพทุกสิ่งไป ตามอบฝากไว้กับรถไฟนั้น แดงหักแบบ
ฉลากจากว่าสูญหายไป เว้นไว้แต่พนักงานรถไฟจะได้รับของนั้น
ลงบัญชีไว้ประกันแต่ให้ถือเอาใบรับให้ ไซ้ไปในสำเนา

มาตรา ๕๒

เมื่อบุคคลหนึ่งผู้ใดในหน้าที่การงานของตน หรือบรรพทุกสิ่ง
โดยรถไฟ พนักงานรถไฟผู้ใดที่มีหน้าที่การงานให้รับของ
จากผู้ส่งของนั้นจากรายการเลื่อยคบบอกกล่าวตบของรถไฟหัก แดงหัก
เมื่อรถไฟ สินค้าที่นำมาส่งนั้นลงของสัปดาห์ของรถไฟ แดงหักข้อ
คำให้ไว้ด้วย ถ้าแม้ว่าไม่ยอมทำตามสัปดาห์นี้ พนักงานรถไฟ
อาจปฏิเสธ ไม่ยอมรับรับวันบรรพทุกสิ่งได้

ผู้ทรงผู้ใดลงใจแสวงรับบรรพทุกสิ่งของชนเป็นของตนเอง ทำนว่า
เมื่อรถไฟให้รับเป็นพันับไม่สิ้นกว่า ๕๐๐ บาท

มาตรา ๕๓

กรมรถไฟแผ่นดินต้องรับผิดชอบไว้ด้วยสัปดาห์ ในกรณีที่

การะ ห่อวัดถู ฤาสน์ค้ำซึ่งได้รับจดลงบาญชีประกันนั้นเป็นอันตรายสูญหาย ฤาว่าส่งเนินเข้าไป เว้นไว้แต่จะพิสูจน์ ใ้ว่าการที่สูญ ฤาเสียหาย ฤาเนินชันนั้นเป็นด้วยพลาคิสัย ฤาเกิดแต่สภาพแห่งวัดถุนั้นเอง ฤาเป็นด้วยการชำรุดที่มัดห่อวัดถุนั้น ๆ

มาตรา ๕๔

ถ้าบุคคลหนึ่งผู้ใดต้องการพาสำการะ ห่อวัดถูฤาสน์ค้ำไปกับตัวก็ดี ฤาว่ามอบส่งให้บรรทุกไปก็ดี ฤาว่าฝากไว้ก็ดี แต่วัดถูเหล่านั้นเป็นของที่อันตรายฤาที่อุจาดตามกแล้ว บุคคลผู้นั้นต้องแจ้งความบอกสภาพแห่งวัดถุนั้นแก่นายสถานีเป็นลายลักษณ์อักษร นายสถานีมีอำนาจที่จะ ไม่ยอมรับฝาก ฤารับส่งบรรทุกวัดถุนั้นก็ได้ ห้ามแต่จะเห็นเป็นการสมควร

ถ้าว่าได้แจ้งความให้ทราบดังว่ามานั้นก็ดี ฤาว่าไม่ได้จัดหมายบอกสภาพแห่งวัดถุนั้น ๆ ไว้ นอกห่อให้เห็นโดยแจ้งชัดก็ดี ท่านว่าพนักงานรถไฟคนใดคนหนึ่งยอมมีอำนาจที่จะจัดส่งวัดถุนั้นเสียได้

ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าห่อใดห่อหนึ่งมีของที่เป็นอันตรายฤาที่อุจาดตามก ท่านว่าพนักงานรถไฟคนใดคนหนึ่งมีอำนาจที่จะเปิดห่อของนั้นออกตรวจดู เพื่อให้รู้ว่าม้ของสิ่งใดอยู่ในห่อนั้นได้

บุคคลหนึ่งผู้ใดไม่แจ้งความให้พนักงานรถไฟทราบ ฤาไม่ยอมทำตามคำสั่งของพนักงานรถไฟ ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนเงินขัดต่อ

บทมาตรานี้ ท่านว่าผู้ที่มีความผิดต้องวางโทษให้ปรับเป็นพินัย ไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท แต่ถ้ามมีการเสียหายเกิดขึ้นแล้วตัวคุณนั้นไซ้ร ผู้คนยังจำต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น อีกโสดหนึ่ง คงหาก

มาตรา ๕๕

ข้อที่กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าครุภาระ ห่อ วัตถุ ฤาสินค้ายันได้จัดลงบาญชีประกันบรรทุกสิ่งไปฤาฝากไว้เป็น อันตรายสูญหายนั้น มีเขตจำกัดเป็นจำนวนเงินไม่เกินกว่าห่อละ ๑๐๐ บาท เว้นไว้แต่

(๑) ผู้ส่งฤาฝากของนั้นจะได้แจ้ง จำนวน ราคา แล บอก สภาพ แห่งของที่มีอยู่ในห่อนั้น แล

(๒) ได้เสียค่าประกันพิเศษเพิ่มขึ้น ตามอัตราค่า ประกัน ให้แก่ พนักงานรถไฟผู้ มีหน้าที่ พนักงานรถไฟนั้นมีสิทธิที่จะสอบสวน ตรวจตราดูความที่เห็นสมควร เพื่อให้รู้แน่ว่าในห่อนั้นมีสิ่งของตรง ตามที่ได้ระบุแจ้งไว้หรือไม่

มาตรา ๕๖

ข้อที่กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบใช้ราคาสัตว์ที่บรรทุก ส่งไปเป็นอันครายสูญหายนั้น มีเขตจำกัดดังนี้ คือ ภาชนะเชือกหนึ่งไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท

ค่ามัดตัวหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท

ค่าพาหนะ ภาษี ฤๅปสัตรีวันใดที่มีเขาตัวหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

ค่าแพะ และ สุนัข ฤๅสัตว์ชนิดอื่นตัวหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๒๐ บาท

เว้นไว้แต่ผู้ส่งจะได้แจ้งความ เป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบใน
ขณะที่นำมาส่งนั้นว่ามีราคาสูงว่าอัตราที่วางไว้ข้างบนนี้ แลทั้งได้
เสียค่าประกันในระหว่างนั้นตาม อัตราค่าประกันนั้นด้วย

แต่ให้คนตัวหนึ่งหัดทำอย่างอื่นก่อน จนรู้เหตุของไปวันเหตุอื่น
จนทราบความสมควรของของนั้นแล้ว ทำอย่างอื่นต่อไป
แผ่นดิน ไม่ต้องรับผิดชอบเลย

มาตรา ๕๗

ข้อนี้กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบไว้ก่อน ถ้าเลื่อนที่
บรรพบุรุษไม่ได้อันตร. ขุดขุดนั้น มีเขตรักษาตัวนั้น คือ

ค่ารถจักรที่หนึ่งรถจักรชนิดคันหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท

ค่ารถ เกวียน ฤๅรถบรรทุกของคันหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๒๕๐ บาท

ค่ารถ จักร ยาน ชนิดสอง ล้อ ฤๅ สาม ล้อ คัน หนึ่ง ไม่เกินกว่า

๕๐ บาท

ค่ารถ ล้อเลื่อนอย่างอื่นคันหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๑๐ บาท

เว้นไว้แต่ผู้ส่งจะได้แจ้งความให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรใน

ขณะที่ทำมาส่งยังรถไฟนั้นว่ารถ ล้อเลื่อนนั้น มีราคา สูง กว่า อัตรา
ที่ได้วางไว้ข้างบนนี้ แลทั้งได้เสียค่าประกันพิเศษเพิ่มขึ้นตามอัตรา
ค่าประกันนั้นด้วย

มาตรา ๕๗

เมื่อใดกรรมรถไฟแผ่นดินจะต้องใช้ราคาของที่ได้สูญเสียหาย
ไปโดยที่ผู้ส่งของได้ระบุแจ้งราคาไว้แล้ว ท่านให้ถือว่า การที่ระบุ
แจ้งราคาไว้นั้นเป็นแต่เพียงข้อสันนิษฐานว่าของสิ่งนั้นคงมีราคาตาม
ที่ได้ระบุแจ้งไว้นั้นจริง แต่ทั้งนี้ห้ามมิให้คิดค่าเสียหายให้เกินกว่า
กำหนดราคาตามที่ได้ระบุแจ้งไว้นั้นเลย

มาตรา ๕๘

ข้อที่กรรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้น ท่าน
ว่าสิ้นอายุหมดลงตามกำหนดวันดังนี้ คือ

ถ้าเป็นครุภาระ ห่อวัตถุ เมื่อครบกำหนดสองวัน นับแต่
วันรุ่งขึ้นจากวันที่ของได้มาถึงสถานที่ที่ได้จัดส่งไปนั้น

ถ้าเป็นสินค้า เมื่อครบกำหนดสองวันนับแต่วันรุ่งขึ้นจากวันที่
กรรมรถไฟแผ่นดินจะได้แจ้งความให้ผู้ที่จะรับของนั้นทราบ

ถ้าว่าไม่มีผู้ใดมารับครุภาระ ห่อวัตถุ ภาชนะภาชนะในกำหนด
เวลาดังกล่าวนี้ ท่านให้เก็บของเหล่านั้นรักษาไว้ในคลังสินค้า แต่

กรรมรถไฟแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบในการที่ของเป็นอันตราย ฤ
สูญหายไป เว้นไว้แต่จะเป็นเพราะความผิดของกรรมรถไฟแผ่นดิน
ฤเป็นเพราะความผิดของพนักงานในกรรมนั้น

มาตรา ๖๐

เมื่อผู้ที่จะรับของนั้นได้รับของที่บรรทุกนั้นไว้ โดยไม่มีข้อใด
แย้งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะที่รับของนั้นแล้ว ท่านว่าจะเรียก
ร้องขอค่าเสียหายที่ของสูญฤเสียไป ฤที่บรรทุกส่งเน้นเข้าไปนั้น
มิได้เลย

มาตรา ๖๑

ข้อความที่เขียนไว้ในใบรับของ ใบส่งของ ฤใบสำคัญ
อย่างอื่นที่กรรมรถไฟแผ่นดินทำให้แก่ผู้ส่งของ เพื่อยกเว้นฤจำกัด
ความรับผิดชอบของกรรมรถไฟแผ่นดินนั้น ท่านว่าเป็นโมฆะใช้
ไม่ได้ตามกฎหมาย เว้นไว้แต่ผู้ส่งของนั้นจะได้ตกลงยินยอม
ตามข้อความที่ยกเว้นฤจำกัดความรับผิดชอบนั้นโดยแจ้งชัด

มาตรา ๖๒

กรรมรถไฟแผ่นดินมีสิทธิ์ที่จะยึดของที่บรรทุกนั้นไว้ ได้ จนกว่า
จะได้รับใช้การวางบรรทุกแลกค่าที่ต้องใช้อย่างอื่นให้ครบถ้วน

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๑๕๗

มาตรา ๖๓

ถ้าหาตัวผู้ที่จะรับของนั้นไม่พบ กรมรถไฟแผ่นดินต้องแจ้งความไปให้ผู้ส่งของนั้นทราบโดยหนังสือส่งลงฐเบียรกรมไปรษณีย์เพื่อขอให้บอกมว่าจะให้จัดส่งของนั้นแก่ใคร แต่ขอให้จัดการใช้ค่ารวบรวมบรรทุก แลค่าที่ต้องเสียอย่างอื่นภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น

ถ้าผู้ส่งของละเลยไม่ทำตามคำแจ้งความนั้นไซ้ ท่านว่ากรมรถไฟแผ่นดินมีสิทธิที่จะเอาของนั้นออกขายทอดตลาดได้

มาตรา ๖๔

ถ้าผู้ที่จะรับของไม่มารับของที่บรรทุกนั้นไป ฤาไม่ใช้ค่ารวบรวมบรรทุกแลค่าที่ต้องเสียอย่างอื่นที่จำเป็นต้องใช้นั้น กรมรถไฟแผ่นดินมีสิทธิที่จะแจ้งความไปยังผู้ที่จะรับของนั้นโดยหนังสือส่งลงฐเบียรกรมไปรษณีย์ขอให้ใช้ค่ารวบรวมบรรทุก แลค่าที่ต้องเสียอย่างอื่น แลให้มารับของนั้นไปภายในเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้น

ในเวลาเดียวกันนั้นให้กรมรถไฟแผ่นดินแจ้งความบอกไปยังผู้ส่งของโดยหนังสือส่งลงฐเบียรกรมไปรษณีย์ด้วย

ถ้าผู้ที่จะรับ ฤาผู้ส่งของละเลยไม่ทำตาม คำแจ้งความนั้นไซ้

เล่ม ๓๘ หน้า ๑๕๘ : ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔

~~มาตรา ๖๔ (๑) ถ้าผู้ขายไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ซื้อกำหนดไว้ในการขาย~~
ท่านว่ากรมรถไฟแผ่นดินย่อมมีสิทธิ์ที่จะเอาของนั้น ออกขายทอด
ตลาดได้

มาตรา ๖๕

ตามข้อความที่บังคับไว้ในสองมาตราข้างบนนี้ ถ้าของที่
บรรทุกนั้นเป็นของที่เก็บไว้นานไม่ได้อาจเสียไปแล้ว กรมรถไฟ
แผ่นดินมีสิทธิ์ที่จะเอาของนั้นออกขาย ทอดตลาดโดยไม่ต้องแจ้ง
ความให้ผู้นั้นผู้ใดทราบก่อนก็ได้

ส่วนของที่มีชีวิตนั้น เมื่อได้แจ้งความบอกให้ทราบว่าของได้
มาถึงแล้วล่วงหน้าไป ๑ วัน ให้เอาของออกขายทอดตลาดได้

มาตรา ๖๖

เมื่อได้เอาของออกขายทอดตลาด หักค่าใช้จ่ายในการขาย
ออกแล้วเหลือเงินเป็นจำนวนเท่าใด ให้กรมรถไฟแผ่นดินหัก
ใช้ค่ารวบรวมบรรทุก แลค่าที่ต้องใช้อย่างอื่นอันเกี่ยวกับสัญญาบรรทุก
สิ่งนั้น ถ้ามีเงินเหลืออยู่อีก จึงให้มอบให้แก่ผู้ที่สมควรจะได้รับ
นั้นไป

มาตรา ๖๗

เงินค่าโดยสาร ฤกว่ารวมบรรทุกที่ได้ใช้ ให้เป็นค่าโดยสารฤ
ค่าส่งครุภาระ ห่อวัตถุ ฤาสินค้านั้น ให้พึงสันนิษฐานว่ากรมรถ

ไฟแผ่นดินได้รับไว้โดยมีข้อไขว่ ถ้ามี่ที่สำหรับให้ โดยสารฤ
บรรทุกได้ ในขบวรณัน

ถ้าหากว่าในรถไฟไม่มีที่พอสำหรับผู้โดยสารทั้งหมด ฤสำ
หรับบรรทุกครุการะ. ห่อวัตถุ ฤสินค้าทั้งหมด ท่านว่าผู้โดยสาร
ที่ได้ซื้อตั๋วไปทางไกลที่สุดมีสิทธิที่จะได้ โดยสารไปก่อนผู้อื่น แล
ถ้ามี่ผู้โดยสารซื้อตั๋วไปทางไกลเท่ากันหลายคน ผู้ที่ซื้อตั๋วได้ก่อน
ก็ควรได้ ไปก่อนตามลำดับเลขที่ได้รับตั๋วก่อนแลหลังนั้น ข้อ
บังคับนี้ให้ ใช้ได้ตลอดไปถึงการรับบรรทุกครุการะ ห่อวัตถุ แล
สินค้านั้น

แต่ทั้งนี้ท่านว่านายแลพลทหารแลข้าราชการพลเรือนที่โดยสาร
ไปในที่ราชการของรัฐบาลนั้น ควรจะได้รับเลือกให้ไปได้
ก่อนผู้อื่น

มาตรา ๖๘

ผู้หนึ่งผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องขอเงินค่าโดยสาร ค่าบรรทุก
ฤค่าบริการครุการะ ห่อวัตถุ ฤสินค้าที่อ้างว่าได้เสียเกินอัตรานั้น
คืน เว้นไว้แต่จะได้ยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรขอเงินที่เกินคืน
จากกรมรถไฟแผ่นดินภายในกำหนด ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้ออก
ตั๋วโดยสารฤวันที่มอบส่งของนั้น ๆ

มาตรา ๖๕

กรมรถไฟแผ่นดินมีสิทธิที่จะรับส่งจดหมาย ฤๅห่อวัตถุสำหรับ
กิจการของรถไฟ ฤๅจดหมายเบญชีของ ฤๅใบรับสำหรับลูกค้า
รถไฟ

มาตรา ๗๐

ใบเบิกทางซึ่งออกให้คนหนึ่งผู้ใดโดยสารรถไฟโดยไม่ต้องเสีย
ค่าโดยสารตลอดจนรถทุกขั้วเที่ยวหนึ่งเป็นพิเศษนั้น ผู้บัญชาการรถ
ไฟแผ่นดินฤๅผู้แทนจะต้องลงชื่อกำกับไว้จึงจะใช้ได้ มิฉะนั้นอย่า
ให้ถือว่าใบเบิกทางนั้นใช้ได้เลย

ส่วนที่ ๕

ว่าด้วยความปราศรัยแห่งประชาชน

มาตรา ๗๑

เมื่อเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อรักษา ความ ปราศรัยแห่ง ประชาชน
ให้ชุกชุม ฤๅปลุกดันไม้เป็นรั้ว ฤๅคันรั้ว ฤๅขึงลวดกันทั้งสองข้าง
ทางรถไฟ

มาตรา ๗๒

เมื่อทางรถไฟผ่านข้ามถนนสำคัญเสมอระดับ ให้วางรางคู่ก้ำ

กับเพื่อให้มีช่องพอดรับล้อรถผ่านไปได้ กับให้ทำประตู ฤๅ
ชิงช้า ฤๅทำราวกันขวางถนนฤๅทางนั้น ๆ ตามสมควรแก่การ

มาตรา ๗๓

เมื่อถนนที่ต้องผ่านข้ามไปนั้นไม่สำคัญ พอถึงกับต้องทำประตู
กันแล้ว ให้พนักงานขับรถจักรเปิดหวีดก่อนที่รถจะผ่านข้ามถนน
นั้น กับให้ทำเครื่องหมายสัญญาณอย่างถาวรปักไว้ให้เห็นแจ้งบน
ทางแลถนนนั้น เพื่อให้พนักงานขับรถจักรแลประชาชนรู้ตัวก่อน
ภายในเวลาอันสมควรว่าเข้ามาใกล้ทางรถไฟที่ผ่านข้ามถนน

มาตรา ๗๔

ภายในระยะสี่เมตรวัดจากศูนย์กลางทางรถไฟออกมา ห้ามมิ
ให้ปลูกสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด เว้นไว้แต่จะเป็นการจำเป็นเพื่อการ
เดินรถ

มาตรา ๗๕

ผู้เป็นเจ้าของต้นไม้หรือต้นไม้ชนิดอื่นที่อยู่ริมเขตทางรถไฟ มี
หน้าที่จำต้องตัดถารานกิ่งไม้หรือโค่นต้นไม้เหล่านั้นลงเป็นอรัญคราว ตามแต่
นายช่างบำรุงทางในเขตนั้นจะสั่ง เพื่อมิให้กีดกันกีดบังเครื่องอาณัติ
สัญญาณตามทาง ฤๅเพื่อมิให้เกิดอันตรายขัดขวางต่อการเดินรถ

ถ้าผู้เป็นเจ้าของต้นไม้คนใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายช่างบำรุงทางดังว่ามานี้ นายช่างบำรุงทางมีอำนาจที่จะจัดการให้ตัดรานกิ่งก้านต้นไม้ต้นนั้นเสีย แล้วคิดเอาเงินค่าใช้จ่ายในการนั้นแก่เจ้าของนั้นก็ได้

มาตรา ๑๖

ในขบวนรถโดยสารทุกขบวนที่ต้อง เดิน เกิน กว่า ๒๐ กิโลเมตร โดยไม่หยุดนั้น กรมรถไฟแผ่นดินต้องจัดให้มีเครื่องอาณัติสัญญาณติดประจำไว้เพื่อใช้บอกเหตุได้ในระหว่างคนโดยสาร กับ พนักงานกำกับรถ เครื่องอาณัติสัญญาณต้องรักษาไว้ให้ใช้ได้ตลอดเวลาไปด้วย

มาตรา ๑๗

ถ้าปรากฏว่าผู้โดยสารคนหนึ่งคนใดเป็นโรคติดต่อ ซึ่งอาจมีจำแนกไว้ในกฎข้อบังคับ ให้เคยสถานจัดแยกผู้นั้นกันไว้เสียห้องหนึ่งเป็นพิเศษเพื่อมิให้ปะปนกับผู้อื่น แล้วโทรเลขบอกไปยังสถานที่ผู้นั้นจะลงแลสถานปลายทาง เพื่อกักขังห้ามมิให้ผู้โดยสารอื่นเข้าไปในห้องนั้นจนกว่าจะได้จัดชำระล้าง เชื้อโรคให้หมดสิ้นเมื่อรถไปถึง

มาตรา ๑๘

ผู้ใดกระทำความผิดดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๕ จนถึงแฉวมทั้ง

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๙ หน้า ๑๖๓

มาตรา ๘๘ ให้ลงโทษฐานลหุโทษตามที่บัญญัติไว้ในประมวล
กฎหมายอาญา เว้นไว้แต่การกระทำความผิดนั้นประมวลกฎหมาย
อาชญาบัญญัติว่าเป็นความผิดกำหนดโทษไว้แล้ว

ឧបករណ៍

ผู้ใดกระทำการโดยเจตนาขัดขวางพนักงานรถไฟในเวลาทำการตามหน้าที่ก็ดี ฤๅทำการขัดขวางผู้มีหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายในการสอบวัด ก่อสร้างฤๅบำรุงทางรถไฟก็ดี ฤๅตอนหมดฤๅหลักที่ปักไว้ในดิน เพื่อกิจการดังว่านี้ก็ดี ฤๅลบเลื่อนทำลายเครื่องหมายใดๆ ที่ทำไว้สำหรับกิจการนั้นๆ ก็ดี ท่านว่ามีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๒

มาตรา ๕๐

ผู้ใดมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย บังอาจชุดชนดิน
ทราย สีลา หญา ต้นไม้ฤๅสิ่งใด ๆ ไปจากมูลดิน คุ สัพพณํ ทาง
ระขายันํ กำนแพงเขื่อน ฤๅทางถาวรของรถไฟ ฤๅภายในบริเวณ
รถไฟ ท่านว่ามันมีความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๘๑

ผู้ใด^๕รอดถอน ทำลาย เคลื่อนเขา^๔ไปจากที่^๑ทำให้เป็นอันตราย

เสียหายแก่ทรัพย์สิน รั้วกันเขต รั้วลวด เสาเครื่องหมายอาณัติ สัญญา เครื่องจักร วัตถุอันตราย รวงเหล็ก หมอนยางของ ชนิดใดๆ ที่เก็บรักษาไว้ ใต้ตามทางรถไฟนั้น ท่านว่ามันมีความ ผลิตฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๒

มาตรา ๘๒

ผู้ใดมิได้รับอนุญาตโดยชอบ ด้วยกฎหมาย บังอาจเปลี่ยนทาง น้ำ ธาราน้ำด้วยเจตนา ฤๅทำทำนบกั้นกั้นฤๅทางระบายน้ำได้สพาน ฤๅปล่อยขชะมูล ฝอยสิ่งโสโครก จากที่ทำการเหมืองแร่ให้ไหลมา กัดขวาง ฤๅทำการอย่างอื่นให้กัดขวางแก่ทางน้ำ ซึ่งอาจเป็น เหตุให้เกิดเสียหายแก่ทางรถไฟ ท่านว่ามันมีความผลิตฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๘๓

เมื่อเจ้าของที่ดิน ฤๅผู้ที่อยู่ในที่ดินคนใดประสงค์จะตัดโค่นต้นไม้ ฤๅแผ้วถางป่าที่ติดต่อกับทางรถไฟก็ดี ฤๅที่มีสายโทรเลข โทรศัพท ขึงผ่านข้ามไปก็ดี ผู้นั้นต้องแจ้งความประสงค์นั้นให้นายช่างบำรุงทางประจำเขตนั้นทราบล่วงหน้าก่อน ๗ วัน แต่ผู้นั้นจำ ต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรในเมื่อทำการนั้นๆ ตามแต่นายช่างบำรุงทางจะสั่ง เพื่อรักษาทางรถไฟมิให้เป็นอันตราย

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๑๖๕

ผู้ใดมิได้แจ้งความให้นายช่างบำรุงทางทราบล่วงหน้าก็ดี ฤา มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายช่างบำรุงทางก็ดี โคนต้นไม้ลงถาด ป่าอันเป็นเหตุที่อาจเกิดอันตรายแก่รถไฟที่ผ่านไปมา ฤา อาจทำให้เกิดเสียหายต่อสกลโทรเลข โทรศัพท์ เครื่องอาณัติสัญญาณ ฤา ทาง ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๘๔

ผู้ใดบังอาจเข้าไปในที่ดินรถไฟ นอกเขตที่อนุญาตให้ประชาชนเข้าออกได้ ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๑

มาตรา ๘๕

ผู้ใดขบถ ฤา ล้อเล่นอย่างอื่น ฤา ไล่ต้อนสัตว์ข้าม ฤา ไปตามทางรถไฟ เว้นไว้แต่ตามเวลาแลที่ที่กำหนดให้ไว้ก็ดี ฤา ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอันสมควรของพนักงานรถไฟก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๑

ผู้ใดมีหน้าที่รับผิดชอบในการเลี้ยงรักษาปศุสัตว์ ปล่อยให้สัตว์เที่ยวไปในที่ดินรถไฟ ให้ปรับเป็นพินัยไม่เกินกว่าตัวละ ๒ บาท

พนักงานรถไฟมีอำนาจนำฤา ไล่ต้อนสัตว์นั้นไปยังโรงพักตำรวจที่ใกล้ที่สุด แล้วมอบให้รักษาไว้จนกว่าจะได้รับเงินค่าปรับแลค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงรักษานั้นได้

มาตรา ๘๖

ผู้ใดขว้างปาก้อนไม้ ก้อนศิลา วัตถุสิ่งอื่น ๆ ไปที่ขบวนรถไฟที่ดี ฝ่าฝืนข้ามไปก็ดี ฝ่าฝืนขว้างปาจากรถไฟที่ดี ซึ่งอาจเป็นอันตราย ต่อผู้ที่อยู่ในรถจักร รถถังเลี้ยง รถคนโดยสาร รถบรรทุก ฤๅ ต่อผู้ยืนอยู่ข้างถนนไปมาตามทางรถไฟ ท่านว่ามีความผิดฐาน ละหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๕

มาตรา ๘๗

ผู้ใดทำให้รถ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร วัตถุสิ่งใด ๆ อันเป็น ทรัพย์สินสมบัติของรถไฟเสียหาย ฤๅชำรุด ท่านว่ามีความผิดฐาน ละหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๑

มาตรา ๘๘

พนักงานรถไฟ คนโตเสฟสุราจน มินเมาในเวลาทำการ ตามหน้าที่ บนรถไฟ ฤๅทำกิจการอื่นของรถไฟที่ดี ฤๅละเลยไม่ทำการตาม หน้าที่โดยความประมาทที่ดี ฤๅกระทำการนั้นด้วยอาการอันไม่ สมควรที่ดี ท่านว่ามีความผิดฐาน ละหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๒ ถ้ากิจการดังว่ามานี้ เมื่อละเลยเสียไม่กระทำ ฤๅกระทำโดย ความประมาทอาจเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายแก่ผู้โดยสาร ฤๅผู้ที่อยู่ใน ที่ดินรถไฟ ท่านว่ามีความผิดฐาน ละหุโทษ ต้องรวางโทษ ชั้น ๕

ถ้าว่าเป็นด้วยความประมาทอย่างออกฤทธิ์ จนเกิดอุบัติเหตุทำให้บุคคลตายฉาบอดเจ็บ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕

มาตรา ๘๕

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับซึ่งผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดินตั้งขึ้นไว้ในข้อต่อไปนี้ คือ

(๑) ว่าด้วยการขึ้นรถเข้าไปในสถานีต้องมีตั๋วรถไฟเบิกทางให้โดยสารได้เที่ยวใดภายในห้องใดแลชั้นใด

(๒) ว่าด้วยการโอนตั๋วรถไฟเบิกทางให้ผู้อื่นโดยมิชอบ

(๓) ว่าด้วยการส่งตั๋วรถไฟเบิกทางให้ตรวจ ถ้าส่งมอบให้แก่พนักงานรถไฟ การเปลี่ยนแปลงชุดแก่ตั๋วรถไฟเบิกทางโดยเจตนา

(๔) ว่าด้วยการพาอาวุธปืนพกกระสุนติดตัวไปในรถไฟ

(๕) ว่าด้วยการทำความร้กาญ่การทำการลามกฉาอื่น ๆ

(๖) ว่าด้วยการขึ้นรถเมื่อรถกำลังเดิน ฉาขึ้นในที่ๆ ไม่ใช่ทางขึ้น ฉาเข้าไปอยู่ในที่ต้งห้าม

(๗) ว่าด้วยการห้ามมิให้สูบบุหรี่

(๘) ว่าด้วยการใช้เครื่องมือขบออกเหตุอันตรายในเวลาที่ไม่มีเหตุการณ์

(๙) ว่าด้วยการนำสำภาระ ฉาสัตว์เข้าไปในรถไฟโดยสารโดยที่

เล่ม ๓๘ หน้า ๑๖๘ : ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔

~~.....~~
พนักงานรถไฟไม่ยอมรับว่าเป็นหัตถการระ ฤาเป็นของผู้อื่น
รังเกียจเพราะไม่สะอาด ฤาอาจเป็นอันตรายฤาเป็นปฏิบัตย์ต่อ
ความสงบเรียบร้อย ฯลฯ

แลกฎข้อบังคับอื่นๆ ที่ตั้งขึ้นไว้ว่าด้วยความปราศรัย ความผา
สุกแลความเรียบร้อยของประชาชนในระหว่างเวลาเดินทางอยู่ในรถ
ฤาในที่เดินรถไฟ ท่านว่ามันมีความผิดฐานละหุโทษ คือ รวางโทษ
ชั้น ๒

มาตรา ๕๐

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ก็ดี ฤากฎข้อบังคับ
ที่ไว้ด้วยความปราศรัยแห่งประชาชนแลการเดินทางก็ดี ฤาไม่ทำตาม
คำสั่งของพนักงานรถไฟผู้มีอำนาจที่จะออกคำสั่งได้ตาม กฎหมาย
ฤาตามกฎข้อบังคับนั้นก็ดี ฤากระทำการลามกฤาแสดงกิริยาชั่วร้าย
อย่างใด ๆ ก็ดี ผู้นั้นอาจถูกขับไล่ออกจากรถไฟ ฤาที่เดินรถไฟได้
โดยมิต้องคิดค่าทำขวัญให้เลย

มาตรา ๕๑

เมื่อผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษเพียงแต่ปรับ เป็น ฟินัย สถาน
เดียว อาณาบาลรถไฟมีอำนาจประณอมยอมความได้ทันที
โดยยอมรับแก้ปรับตามอัตราอย่างสูงที่กฎหมายบัญญัติไว้ แล้ว

ออกใบเสร็จให้เป็นสำคัญ ส่วนเงินพดด้วงที่เก็บได้นั้น ให้กรมรถไฟ
แผ่นดินทำบัญชีส่งไปยังกระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๕๒

ห้ามมิให้จับกุมพนักงานซึ่งกำลังทำการของ รถไฟอยู่ตามหน้าที่
อันเกี่ยวกับการเดินรถโดยตรง (ซึ่งถ้าไม่มีพนักงานผู้นั้นก็กับการ
อยู่แล้วอาจเกิดภัยอันตรายแก่ประชาชน) เว้นไว้แต่จะได้แจ้งความ
ให้หัวหน้าของพนักงานผู้นั้นทราบก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงให้
จับกุมผู้นั้นได้

มาตรา ๕๓

เมื่อผู้ใดกระทำความผิดขึ้นในรถไฟเป็นเหตุให้บุคคลผู้หนึ่งผู้
ใดถึงแก่ความตายถูกต้องบาดเจ็บสาหัส ให้อาญาบรรณรถไฟแจ้ง
เหตุการณ์นั้นแก่พนักงานอัยการที่อยู่ใกล้ที่สุด ฤๅกรมการอำเภอ
ฤๅนายตำรวจภูธรโดยพลัน

มาตรา ๕๔

ถ้ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นทำให้บุคคล บาดเจ็บสาหัส ฤๅ ถึง แก่ความ
ตายก็ดี ฤๅเมื่อรถไฟโตนกันโดยรถขบวนหนึ่งเป็นรถคนโดยสารก็
ดี ฤๅเมื่อรถคนโดยสารทั้งขบวนฤๅตอนใดตอนหนึ่งตกลงก็ดี ให้
อาญาบรรณรถไฟแจ้งความบอกไปให้ผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดินทราบ
พร้อมกับรายงานการเสียหายและข้อที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นนั้นโดยพลัน

~~พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้สิทธิแก่ราษฎรในการใช้ไฟฟ้า~~

ถ้ามีผู้บาดเจ็บสาหัสถึงแก่ความตายก็ดี ถ้าเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะมีคนร้ายทำให้รถไฟตกรางก็ดี ให้อำนาจรถไฟส่งกำลังความอย่างเดียวกันนั้นไปยังอัยการในท้องที่ที่เกิดอุบัติเหตุ นั้นให้ทราบด้วย . . .

ภาคที่ ๒

ว่าด้วยรถไฟราษฎร

ส่วนที่ ๖

ว่าด้วยรถไฟผู้รับอนุญาต

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการให้อนุญาต

มาตรา ๕๕

ห้ามมิให้สร้างรถไฟราษฎรขึ้นในพระราชอาณาจักร เว้นไว้แต่จะได้มีประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษ

พระบรมราชานุญาตนั้นจะพระราชทานให้แก่เฉพาะเพื่อสร้างทางรถไฟแยกไปจากทางรถไฟแผ่นดินการรถไฟหักลดกรรมก็ได้ การประกอบใจความในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตที่ดี ถ้าการที่จะปฏิบัติตามพระบรมราชานุญาตนั้นก็ดี ให้ไปไปตามพระราชกำหนดกฎหมายแห่งพระราชอาณาจักรนี้ทั้งสิ้น

มาตรา ๕๖

เมื่อบุคคลอุปบริษัทใดมีความประสงค์จะขอ อนุญาต สร้าง ทาง
รถไฟ ให้ยื่นเรื่องราวแสดงความประสงค์นั้นต่อผู้บัญชาการรถไฟ
แผ่นดิน

เรื่องราวนี้ให้เสนอต่อสภากรรมการรถไฟ เมื่อสภากรรมการ
เห็นสมควรจะเรียกร้องให้ ยื่นรายละเอียดเพิ่มเติมอีกก็ได้ แล้วจะ
ได้นำเรื่องราวนี้ยื่นต่อรัฐบาลของ พระ บาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ส่วนการที่จะให้อนุญาตหรือไม่นั้น สดแล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

มาตรา ๕๗

ก่อนที่จะยื่นเรื่องราวขอรับอนุญาตนั้น จะยื่นเรื่องราวขึ้นต้น
ขึ้นตามระเบียบอย่างเดียวกัน เพื่อขออนุญาตตรวจรังวัดพื้นที่
จะสร้างทางรถไฟนั้นเสียขึ้นหนึ่งก่อนก็ได้

มาตรา ๕๘

ในเรื่องราวขออนุญาตนั้นต้องแสดงรายการละเอียด ที่จำเป็นอัน
เกี่ยวกับการรถไฟที่จะสร้างขึ้น และทั้งต้องแสดงฐานะสินทรัพย์
ของผู้ยื่นเรื่องราว กับให้ส่งแบบแปลนประมาณการก่อสร้างแล
แผนที่แสดงเขตที่ต้องการมาพร้อมกับเรื่องราวนี้ด้วย

มาตรา ๕๕

ในเวลาที่ยื่นเรื่องราวนั้น ผู้ยื่นเรื่องราวต้องลงแจ้งความในหนังสือพิมพ์รายวันให้ชนทั้งหลายทราบว่าได้ยื่นเรื่องราวไว้ กับให้มอบแบบการก่อสร้างแลแผนที่แสดงเขตที่ดินโดยชัดเจน ทั้งบอกประเภทการงานแลความสำคัญของการที่จะทำนั้นไว้ ณ ที่ว่าการฝ่ายปกครองในท้องที่ที่รถไฟจะผ่านไปในันด้วย

ภายในกำหนดเวลา ๓ เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้อบรมหมายแบบการก่อสร้างแลแผนที่ไว้ต่อเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครอง ดังกล่าวนั้น เป็นต้นไป ผู้มีส่วนได้เสียจะขอตรวจดูหนังสือสำคัญเหล่านั้นๆขอคัดสำเนาไป และทำเรื่องราวขัดข้องยื่นต่อสภากรรณการรถไฟก็ได้

มาตรา ๑๐๐

สภากรรณการรถไฟต้องสืบสวนตรวจดูรายการก่อสร้างที่ส่งมาพร้อมกับเรื่องราวนั้นได้ตามวิธีที่จะเห็นเป็นการสมควร ถ้าผู้ยื่นเรื่องราวขัดข้องต่อการนั้น ก็ให้สภากรรณการรถไฟตรวจพิจารณาข้อขัดข้องนั้นด้วย

มาตรา ๑๐๑

ในระหว่างเวลาก่อสร้างทางรถไฟก็ดี ถ้าเมื่อได้เปิดให้รถเดิน

แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้รับอนุญาตเห็นเป็นการจำเป็นต้องขยายทางรถไฟต่อ
ออกไปอีก ให้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตเพิ่มเติมตามระเบียบเดิม

ส่วนการที่จะโอนอำนาจสร้างรถไฟนั้น ก็ให้ขออนุญาตก่อน
ตามระเบียบอย่างเดียวกัน

มาตรา ๑๐๒

ถ้าผู้รับอนุญาต

(๑) เป็นคนล้มละลาย ฤๅ

(๒) หยุดไม่เดินรถตลอดทั้งสายฤๅแต่ตอนหนึ่งตอนใด เกิน
กว่า ๖ เดือน เว้นแต่เมื่อมีพลาคติภัยเกิดขึ้น ฤๅ

(๓) ไม่ปฏิบัติตามความข้อใด ข้อหนึ่ง ที่กล่าวไว้ในหนังสือ
พระราชทานพระบรมราชานุญาต ฤๅไม่ทำการที่จำเป็นเพื่อป้องกัน
ภัยอันตรายแก่ประชาชน ฤๅ

(๔) ละเลยไม่ทำตามพระราชกำหนดกฎหมาย อันเกี่ยวแก่รัฐ
ประศาสน์นโยบาย ฤๅการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่ประชาชน

ให้เรียกใบอนุญาตคืน แล้วให้ ผู้บัญชาการ รถไฟแผ่นดิน นำ
ความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอถอนอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๐๓

ถ้ารัฐบาลมีความประสงค์จะเข้า ปกครอง ขีดถือ รถไฟ สายใด
ก่อนสิ้นกำหนดอนุญาต รัฐบาลมีอำนาจที่จะเข้าขีดถือได้ ในเวลา

แต่ตามข้อความดังกล่าวไว้ในหนังสือพระราชทาน พระบรมราชานุญาตนั้น ถ้าแต่ในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตมิได้กล่าวความข้อนี้ไว้ รัฐบาลมีอำนาจเข้ายึดถือปกครองรถไฟได้ในเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังแต่วันที่ได้พระราชทาน พระบรมราชานุญาตล่วงแล้ว ๒๐ ปี

มาตรา ๑๐๔

ในเมื่อรัฐบาลเข้ายึดถือปกครองรถไฟก่อนสิ้นกำหนดอนุญาตก็ดี ถ้าเมื่อสิ้นกำหนดแล้วก็ดี ให้เข้ายึดถือปกครองบรรดาสิ่งปลูกสร้าง รถ เครื่องจักร พัสตุแลวัตถุอย่างอื่นด้วย

ส่วนที่ดินนั้น ให้คิดเงินค่าทำขวัญให้ ไม่เกินกว่าราคาที่ผู้รับอนุญาตได้ซื้อไว้

เมื่อถึงวันสิ้นกำหนดอนุญาตก็ดี ถ้าเมื่อได้ถอนอนุญาตเสียก็ดี ถ้ารัฐบาลไม่ได้แจ้งความประสงค์ที่จะเข้ายึดถือปกครองรถไฟนั้นให้ทราบแล้ว ผู้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะขายที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อุปกรณ์ใช้อย่างอื่นของรถไฟได้ตามแต่จะเห็นควร

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการกำกับตรวจตราของรัฐบาล

มาตรา ๑๐๕

บรรดาการรถไฟที่ผู้รับอนุญาตได้สร้างจากจัดการนั้น ให้อยู่ใน

ความกำกับตรวจตราดูแล ของกรมรถไฟแผ่นดิน ดังที่ บัญญัติไว้ใน
หมวดนี้ แต่ตามข้อความในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาต
นั้นด้วย

มาตรา ๑๐๖

สภากรรมการ รถไฟซึ่งมีผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน เป็นประธาน
นั้นให้มี

(๑) หัวหน้ากองต่าง ๆ ของกรมรถไฟแผ่นดิน (กล่าวคือ นาย
ช่างเอก กำกับการบำรุงทางแลสถานที่ นายช่างกลเอก ผู้อำนวยการ
การเดินรถแลผู้อำนวยการพาณิชย์ใหญ่) เป็นองค์กรรมการโดย
ตำแหน่ง กับ

(๒) กรรมการ อื่นตามที่ผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน กราบบังคม
ทูลพระกรุณาขอให้ตั้งขึ้น แล้วประกาศนามให้ปรากฏในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๗

สภากรรมการรถไฟมีอำนาจแลหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ออกความเห็นในเมื่อ มีผู้ยื่น เรื่องราว ขอ อนุญาต สร้าง
รถไฟ

(๒) ตรวจดูข้อความใน หนังสือ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ก่อนที่จะพระราชทาน กับออกความเห็นแก้ไขเพิ่มเติม
ข้อความนั้นทั้งจำเป็นตามแต่จะคิดเห็นว่าเป็นการสมควร

(๓) กำกับตรวจตราดูแลการก่อสร้างรถไฟ เพื่อให้ทราบว่าผู้รับอนุญาตจะได้กระทำผิดต่อข้อความในหนังสือพระราชทาน พระบรมราชานุญาตนั้นๆ หรือไม่

(๔) เมื่อผู้รับอนุญาตแจ้งมาให้ทราบว่า การก่อสร้างรถไฟสำเร็จบริบูรณ์แล้ว ก่อนเปิดทางให้รถเดิน ให้ออกความเห็นว่าการที่จะเปิดทางให้รถเดินนั้นจะมีกั้นตรายแก่ประชาชนหรือไม่

(๕) เข้าตรวจทางแลกำกับตรวจตราการเดินทางได้ทุกเมื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับอนุญาตได้ปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัตินี้ แลข้อความในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้นๆ หรือไม่ แลเพื่อจะได้ทราบว่าไม่มีเหตุการณ์อันตรายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ประชาชน

(๖) ตรวจสอบ แลออกความเห็นใน เรื่องกฎข้อบังคับที่ผู้รับอนุญาตมีอำนาจตั้งขึ้น โดยได้อนุมัติจากผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน

(๗) ใ้ส่วนในเรื่องอุบัติเหตุ เพื่อให้ทราบว่าผู้รับอนุญาตจะมีส่วนรับผิดชอบในเหตุนั้นด้วยหรือไม่

(๘) ตรวจกิจการอันจะต้องแจ้งไปให้ผู้รับอนุญาตทราบว่าทางรถไฟ เครื่องจักร ฤทธทั้งหมด ฤๅแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งจะต้องรื้อไม่ให้ใช้ อีกต่อไป ฤๅจะต้องซ่อมแซมเสียให้ดีขึ้น

(๙) ตรวจแผนผังรายการก่อสร้างฤๅแบบที่คิดจะสร้าง ซึ่งผู้

รับอนุญาตขึ้นขึ้นมาจากอนุญาตทำการซ่อมแซมเปลี่ยนแปลงแก้ไข
ขยายทางรถไฟ ขยายเขตที่ดินรถไฟ สิ่งปลูกสร้าง เครื่อง
จักรจักรรถ

มาตรา ๑๐๘

สภากรรณการรถไฟมีอำนาจแจ้งความไปให้ผู้รับอนุญาตทราบ
แลบังคับให้ทำการดังต่อไปนี้ได้ภายในเวลาอันสมควร คือ

(๑) ให้งดเว้นใช้การ ขยายซ่อมแซมแก้ไขทางรถไฟ เครื่อง
จักรจักรรถทั้งหมดยกเว้นแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งให้เรียบร้อย

(๒) ให้ใช้คนที่สามารถทำการเดินรถ แลให้รักษารถไฟมิ
ให้เป็นอันตราย

(๓) ให้ทำรั้วกันตามทางรถไฟในที่ที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อความ
ปลอดภัยแก่ประชาชน

(๔) ให้ปฏิบัติการตามความในภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติ
นี้ ซึ่งกรมรถไฟแผ่นดินจำต้องกระทำเพื่อรักษาประโยชน์แลความ
ปลอดภัยแก่ประชาชน แลเพื่อรักษาความเรียบร้อยในเรื่องจัด
การรถไฟด้วย

มาตรา ๑๐๙

สภากรรณการรถไฟมีอำนาจออกกฎข้อบังคับที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อ

ระงับการลดหย่อนยกเว้นตราขายอันพึงเกิดขึ้นแก่กิจการของรถไฟ เช่น กำหนดให้มีเครื่องห้ามล้อ แลโคมไฟ ว่าด้วยสถานที่ตั้งสำนักงาน แลโรงเรือนริมทางรถไฟ กำหนดให้รถเดินเร็วช้า กำหนดจำนวนผู้โดยสารแลอื่นๆ

กฎข้อบังคับนี้เมื่อผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดินได้ลงนามแลแจ้งไปให้ผู้รับอนุญาตทราบแล้ว ให้ใช้บังคับผู้รับอนุญาตได้ทีเดียว

มาตรา ๑๑๐

ผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน พึงตั้งอาณาเขตรถไฟไปประจำทุกสถานที่สำคัญ แลให้ผู้รับอนุญาตจัดหาสำนักงานที่ทำการให้ตามสมควร

มาตรา ๑๑๑

กรรมการรถไฟ ฤ็าอาณาเขตรถไฟทุกคนมีอำนาจดังต่อไปนี้ เพื่อบริการการให้เป็นไปตามหน้าที่ คือ

(๑) เข้าตรวจตราทางรถไฟ ที่ดินรถไฟ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรต่างๆของผู้รับอนุญาต

(๒) เรียกผู้ทำการก่อสร้างฤ็าผู้จัดการรถไฟคนใดคนหนึ่งมาไต่ถาม

(๓) สั่งให้ผู้รับอนุญาตส่งบรรทุกสมุดหนังสือ แลเอกสารสำคัญซึ่งเห็นเป็นการจำเป็น

มาตรา ๑๑๒

ผู้รับอนุญาตจำต้องออกใบเบิกทางให้แก่กรรมการรถไฟ อาณา
บาลรถไฟและบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดินได้ตั้ง
ให้ไปตรวจ เพื่อเข้าออกในที่เดินรถไฟแลเพื่อไปบรรลจักร์ฤทธ
โดยสารได้เป็นพิเศษโดยมิต้องเสียค่าโดยสาร

มาตรา ๑๑๓

ผู้รับอนุญาตจำต้องทำบัญชี อันแท้จริงจดเงินรายรับประจำวัน
อันเป็นเงินค่าโดยสาร ค่าบรรทุกครุภาระ ค่าบรรทุกห่อวัตถุ ฤ
สินค้า แลเก็บรักษาบัญชีนั้นไว้

มาตรา ๑๑๔

ผู้รับอนุญาตจำต้องยื่นบัญชีทุกครึ่งปีต่อสภากรรมการรถไฟ
แสดงขอตรารับแลรายจ่ายเงินทุกประเภท พร้อมกับบัญชีงบดุล
ซึ่งผู้อำนวยการและผู้ตรวจสอบบัญชีได้ลงนามรับรองว่าถูกต้อง
กรมรถไฟแผ่นดินพึงตั้งบุคคลคนหนึ่งๆกว่านั้น แต่มิให้เกิน
กว่า ๓ คน เพื่อตรวจสอบบัญชีนั้น

มาตรา ๑๑๕

ผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน มีอำนาจร้องขอต่อเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมให้ตั้งผู้ตรวจการคนหนึ่งๆ ทั่ว นั้นไป ตรวจ สอด ส่องในแผนกการเงินของผู้รับอนุญาต แล้วให้ทำรายงานเสนอ

เมื่อได้ตั้งผู้ตรวจสอดส่องดังนี้แล้ว ผู้รับอนุญาตจำต้องปฏิบัติตามข้อความที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติลักษณะ เข้าหุ้นส่วน แลบริษัทว่าด้วยอำนาจตรวจสอบสอดส่องการบริษัทนั้น

มาตรา ๑๑๖

สภากรรมการรถไฟ มีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาต ส่งบัญชีอัตราค่าโดยสาร อัตราค่าวางบรรทุกุภาระ ห่วงวัตถุแลสินค้าที่คงใช้อยู่ กำหนดอัตราขึ้นถ้าเปลี่ยนแปลงเมื่อใด ให้แจ้งความไปให้สภากรรมการรถไฟทราบทุกครั้ง

มาตรา ๑๑๗

สภากรรมการรถไฟมีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาต ย้าย ฤๅ เปลี่ยนทางรถไฟ ฤๅกิจการที่เกี่ยวกับการเดินรถในเวลาใดเวลาหนึ่งได้ทุกเมื่อ เมื่อเห็นว่าจำเป็นฤๅเป็นการสมควรเพื่อรักษาประโยชน์ของประชาชน ในเรื่องเช่นนี้ ถ้าผู้รับอนุญาตได้กระทำการครบถ้วนตามคำสั่งนั้นแล้ว เมื่อมีการเสียหายเกิดขึ้น ก็ให้จัดค่าทำขวัญ ให้แก่ผู้รับอนุญาตตามที่ได้เสียไปนั้น

มาตรา ๑๑๘

เมื่อ สภากรรมการ รถไฟ ออกคำสั่งให้ ผู้รับอนุญาต ทำกิจการ
อย่างหนึ่งอย่างใด ถ้าผู้รับอนุญาต ไม่ปฏิบัติตาม ให้ถูกต้องครบ
ถ้วนตามคำสั่งนั้นแล้ว สภากรรมการมีอำนาจ

(๑) ห้ามการเดินรถไฟตามส่วนที่เห็นสมควรแก่การรักษาความ
ปราศภัยแก่ประชาชน

(๒) สั่งให้คนงานฯ ผู้แทนของกรรมรถไฟแผ่นดินไปทำกิจการ
ตามที่ต้องการให้ทำนั้น แล้วคิดเอาค่าใช้จ่ายแก่ผู้รับอนุญาต

มาตรา ๑๑๙

ถ้าผู้รับอนุญาต ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งความ ฤๅคำสั่งอันชอบด้วย
กฎหมายของสภากรรมการรถไฟ เมื่อผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดิน
เป็นโจทก์นำคดีมาฟ้องต่อศาล ให้ลงโทษปรับผู้รับอนุญาตเป็น
พินัยไม่เกินกว่าวันละ ๑๐๐ บาททุก ๆ วัน ตามจำนวนวันที่ละเลยมิ
ได้ปฏิบัติตามคำสั่งความ ฤๅคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายนั้น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดิน การก่อสร้าง
การบำรุง วิธีจัดการ และการบรรทุกส่ง

มาตรา ๑๒๐

ห้ามมิให้ลงมือทำก่อสร้าง ฤๅทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง
ก่อนที่ได้รับหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาต

มาตรา ๑๒๑

เมื่อผู้รับอนุญาตได้รับหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จะจัดหาที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่จำเป็นสำหรับการก่อสร้างทางรถไฟได้ แต่ให้พึงเข้าใจว่า .

(๑) ถ้าที่ดินฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นเป็นของเอกชน ต้องร้องขอมาทางกรมรถไฟแผ่นดินให้ ช่วยจัดหาซื้อ ให้ ตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดินเพื่อสร้างทางรถไฟนั้น

(๒) ถ้าที่ดิน ฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เป็นของหลวงที่หวงห้ามไว้ ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตเป็นผู้เช่าที่หลวงนั้น ตลอดเวลาที่ผู้รับอนุญาต โดยต้องเสียดำเช่าตามอัตราที่วางไว้ในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้น

มาตรา ๑๒๒

เมื่อกรมรถไฟแผ่นดินเป็นผู้จัดหาซื้อ ที่ดิน ฤๅ อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นแทนผู้รับอนุญาตดังว่ามานั้น ให้กรมรถไฟแผ่นดินใช้ข้อบังคับว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดินดังกล่าวไว้ในภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้

แต่ในเรื่องนี้ .

(๑) ผู้รับอนุญาตต้องเป็นผู้เสียดำจ่าย ค่าทำขวัญ ฤๅเงินค่าผลประโยชน์ ในการที่จัดหาซื้อทรัพย์สินนั้น ส่วนเงินที่จะต้องวาง

ตามข้อความในพระราชบัญญัตินี้ ผู้รับอนุญาตต้องเป็นผู้วางตัวด้วย
ซื่อสัตย์

(๒) ผู้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะตั้งผู้แทนไปเป็น กรรมการ จัดหา
ซื้อที่ดินคนหนึ่ง แต่เมื่อเห็นว่าเป็นการสะดวกที่จะจัดการในเรื่อง
หาซื้อที่ดินสถานใด ก็ให้ทำรายงานเสนอต่อสภากรรมการรถไฟ

(๓) กรรมสิทธิ์ในที่ดินฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่จัดหาซื้อ
นั้น จะตกมาเป็นของผู้รับอนุญาตต่อเมื่อผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น
ได้จัดการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้รับอนุญาตโดยถูกต้องตามวิธีที่กฎ
หมายบังคับไว้ ในการนี้ มิฉะนั้นอย่าให้ถือว่ากรรมสิทธิ์ได้เปลี่ยน
มือกันเลย

มาตรา ๑๒๓

เมื่อผู้รับอนุญาตได้ซื้อฤๅเช่าที่ดินแห่งใดไว้แล้วก็ดี ท่านว่าผู้
รับอนุญาตไม่มีสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งในแร่ฤๅโลหะธาตุต่าง ๆ ฤๅ
ป่าไม้ซึ่งมีอยู่ในที่ดิน ฤๅภายใต้พื้นดินนั้น ฤๅในการจับสัตว์น้ำ
นั้นเลย

มาตรา ๑๒๔

ถ้าในเวลาก่อสร้างรถไฟ ผู้รับอนุญาตมีความปรารถนาจะเปลี่ยน
ทางรถไฟ เปลี่ยนทางโค้ง เปลี่ยนระดับทาง ฤๅเปลี่ยนแปลง
แนวทางอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผิดไปจากแบบเดิมที่ขยันไว้ ผู้รับ

อนุญาตต้องยื่นแบบแตรายการเลื่อยตัดที่คิดจะ เปลี่ยนแปลง นั้น ต่อ
สภากรรมการรถไฟก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะทำการเปลี่ยน
แปลงนั้นๆ ได้

มาตรา ๑๒๕

ในการก่อสร้างรถไฟ ผู้รับอนุญาตไม่มีสิทธิ์ที่จะเปลี่ยนไป ทำ
การก่อสร้างอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นแทนอุโมงค์ โค้งคูกา ฤาทางที่
ขกสูงพื้นพื้นระดับด้วยคูกาฤาเสาให้ผิดไปจากแบบ เว้นไว้แต่จะ
ได้รับอนุญาตจากสภากรรมการรถไฟก่อน

มาตรา ๑๒๖

ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตเปิดรถไฟตลอดทั้งสายฤาแต่ส่วนใดส่วน
หนึ่ง เพื่อรับส่งคนโดยสารฤาเพื่อรับบรรทุกสินค้า เว้นไว้แต่

(๑) จะได้แจ้งความให้สภากรรมการรถไฟทราบล่วงหน้า ๑ เดือน
แล้ว .

(๒) การที่จะเดินรถนั้นผู้บัญชาการ รถไฟแผ่นดินได้มีความ
เห็นชอบ แลได้ ให้อนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้รับอนุญาตแล้ว

มาตรา ๑๒๗

เมื่อผู้รับอนุญาตมีความปรารถนาที่จะทำการซ่อมแซมขนานใหญ่
ฤาจะทำการเปลี่ยนแปลง ฤาเพิ่มเติมสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร ฤา

การช่างอย่างอื่นอันเป็นการสำคัญ ให้ยื่นรายงานการนั้นๆ แลส่งแบบกับงบประมาณไปยังสภากรรมการรถไฟเพื่อขออนุมัติก่อน

มาตรา ๑๒๘

ผู้รับอนุญาตมีอำนาจตั้งกฎข้อบังคับฤๅ อัตรา ค่า รว้าง บรรทุก ที่เห็นจำเป็นเพื่อความปราศรัยแห่งประชาชน แลเพื่อความสะดวกในการเดินรถ แต่กฎข้อบังคับฤๅ กำหนดอัตราค่ารวางบรรทุกนั้นต้องเสนอต่อสภากรรมการรถไฟก่อน ต่อเมื่อผู้บัญชาการรถไฟแผ่นดินได้ให้อนุมัติแลลงนามเป็นหลักฐานแล้วจึงจะนับว่าใช้ได้

มาตรา ๑๒๙

ถ้าอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขต้องการให้ผู้รับอนุญาต คนใดรับส่งถุงเมต ผู้รับอนุญาตนั้นต้องรับเป็นธุระจัดการให้ ส่วนค่ารับส่งนั้น สุดแล้วแต่สภากรรมการรถไฟจะส่งอนุญาตแลกำหนดอัตราให้

มาตรา ๑๓๐

เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ร้องขอมา ผู้รับอนุญาตจักต้องเป็นธุระจัดการรับส่งหีบห่อทุก ทหารเรือ ฤๅ ตำรวจพระนครบาลตำรวจภูธร ฤๅ ผู้ที่นำมาที่เกวียนของนั้นด้วย

การรับส่งนั้นให้รับส่งบรรดาของใช้ พัสดุ อาวุธปืน กระสุน
ดินดำ แลสิ่งภาระของเจ้าพนักงานนั้นๆ ด้วย

มาตรา ๑๓๑

เมื่อมีการฉุกเฉินเกิดขึ้นอันเกี่ยวกับความมั่นคงภายนอกภายใน
ในแห่งพระราชอาณาจักร รัฐบาลมีอำนาจสั่งทางเสนาบดีกระทรวง
กระลาโหมให้เข้ายึดถือปกครองทางรถไฟทั้งสายๆแต่ส่วนใดส่วน
หนึ่ง พร้อมทั้งเครื่องประกอบทางรถไฟ รถแลสรรพพัสดุของผู้
รับอนุญาตได้ชั่วคราว ตามที่จะเห็นสมควร

ผู้รับอนุญาตซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่รัฐบาลเข้ายึดถือ ปกครอง
นั้น มีสิทธิจะได้รับค่าทำขวัญตามที่จะตกลงกัน ถ้าไม่ตกลงกัน
ตามท่อนุญาตศาลาการจะกำหนดให้

อนึ่งรัฐบาลย่อมมีอำนาจที่จะขอให้ผู้รับ อนุญาต จัดการเดินรถ
อัน เกี่ยวกับการทหารบกยุทธการเรือก่อนเดินรถธรรมดา

มาตรา ๑๓๒

ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาต คนใดให้บุคคล ภายนอก เข้าทาง รถไฟ
ตลอดทั้งสายๆแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ฤ็ให้เข้าเครื่องประกอบทาง
รถไฟ โดยมิได้รับอนุญาตจากสภากรรมการรถไฟก่อน

แต่การที่ผู้รับอนุญาตได้ทำความ ตกลง เดิน รถติดต่อกับรถไฟ
สายอื่นนั้น ไม่นับว่าเป็นการเข้าถือ

มาตรา ๑๓๓

ผู้รับอนุญาตจำต้องจัดการให้ความสะดวกตามสมควรเพื่อ การ
ชุมทางระหว่างรถไฟผู้รับอนุญาตกับรถไฟแผ่นดิน รถไฟ สายอื่น
เมื่อสภากรรมการรถไฟได้มีความเห็นชอบให้สร้างชุมทาง นั้น ขึ้น
แล้ว

มาตรา ๑๓๔

ในส่วนรถไฟราษฎร์นั้น ท่านบังคับไว้ว่า เมื่อได้เปิดเดินรถ
ทั้งสายๆแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้ปิดที่เดินรถไฟ สิ่ง
ปลูกสร้างรถแลฟัสตูดของรถไฟ แต่เจ้าหน้าที่จะมีสิทธิที่จะขอให้ตั้ง
ใช้พนักงานรักษาทะรัพย์ได้

มาตรา ๑๓๕

นอกจากข้อความที่กล่าวไว้ในส่วนนี้ บทบัญญัติในส่วนที่ ๓
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ว่าด้วยการก่อสร้าง การบำรุงแลจัดการงาน
แลส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการบรรทุกสิ่งนั้น ให้พึงอนุโลมใช้ข้อบังคับแก่
รถไฟผู้รับอนุญาตได้ตามสมควรแก่บทนั้นๆ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยความปราศรัยแห่งประชาชน

มาตรา ๑๓๖

บทบัญญัติในส่วนที่ ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ว่าด้วยความปราศ

เล่ม ๓๘ หน้า ๘๘ . ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๖๔

ภัยแห่งประชาชนนั้น ให้พึงอนุโลมไว้บังคับแก่รถไฟผู้รับอนุญาต
ได้ตามสมควรแก่บทนั้น ๆ

มาตรา ๑๓๗

อาณายาตรรถไฟซึ่งผู้บัญชาการได้ตั้งขึ้นนั้นมีอำนาจแลหน้าที่อย่าง
เดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ว่าด้วย
จัดการทั่วไป

ในขณะที่อาณายาตรรถไฟไม่ได้อยู่ประจำการนั้น ให้นายสถานี
แลพนักงานกำกับรถไฟของผู้รับอนุญาตฯ ผู้แทน เมื่อกระทำการ
ตามหน้าที่นั้น มีอำนาจแลหน้าที่อย่างเดียวกันกับอาณายาตรรถไฟทุก
ประการ

มาตรา ๑๓๘

นายฤพลตำรวจพระนครบาล แลนายฤพลตำรวจภูธร เมื่อ
กระทำการตามหน้าที่มีอำนาจเข้าออกในที่ดินรถไฟ แล ขึ้น บนรถไฟ
ทุกเมื่อ เพื่อรักษาความเรียบร้อยแห่งประชาชน

มาตรา ๑๓๙

เมื่อได้อนุญาตให้ผู้รับอนุญาตวางรางรถไฟไปบนทางหลวงแห่ง
ใด ผู้รับอนุญาตต้องใช้สิทธินั้นด้วยความระมัดระวังเพื่อให้บุคคล
ภายนอกต่าง ๆ ผ่านไปมาในทางหลวงนั้นได้โดยสะดวกแลปราศ

~~จากกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย~~
จากกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย กับจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ว่าด้วยการไป
มาในทางหลวงนั้นด้วย

ส่วนที่ ๗

ว่าด้วยรถไฟหัตถกรรม

มาตรา ๑๔๐

รถไฟหัตถกรรมนั้นคือรถไฟที่ ห้าง ฤ็า บริษัท ซึ่ง ประกอบ หัตถ
กรรมอาพาณิश्यกรรมได้สร้างขึ้นไว้ ให้เฉพาะแต่รับส่ง คน งาน แล
บรรทุกสิ่งของที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติฤ็าส่งที่ประคิษฐ์ขึ้น กับสิ่ง
อื่นๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับกิจการนั้น ๆ

ห้ามมิให้ เรียกฤ็ารับค่าโดยสาร ฤ็าค่ารวางบรรทุกสินค้าแต่อย่าง
หนึ่งอย่างใดเป็นอันขาด

มาตรา ๑๔๑

รถไฟหัตถกรรมนั้นมี ๒ อย่าง คือ

(๑) รถไฟหัตถกรรมที่เดินเฉพาะแต่ภายในบริเวณที่ดินอันเป็น
ที่ประกอบการของห้างฤ็าบริษัทเท่านั้นอย่างหนึ่ง แล

(๒) รถไฟหัตถกรรมที่เดินอยู่ทั้งภายในแลภายนอก บริเวณที่
ดินอันเป็นที่ประกอบการของห้างฤ็าบริษัทนั้นอีกอย่างหนึ่ง

มาตรา ๑๔๒

ห้ามมิให้เปลี่ยนประเภทรถไฟหัตถกรรมมาเป็น รถไฟฟ้ารับอนุญาต เว้นแต่จะได้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตก่อนแลทั้งได้รับอนุญาตตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ .

มาตรา ๑๔๓

รถไฟหัตถกรรมที่เดินเฉพาะแต่ใน บริเวณ ที่ดิน อัน เป็น ที่ประกอบกิจการของห้างยาบริษัทนั้น จะสร้างขึ้นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ แต่ห้ามมิให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองนั้นออกใบอนุญาตให้ เว้นแต่จะได้ รับอนุมัติของกรมรถไฟแผ่นดินก่อน

ในการนี้ ให้ห้างยาบริษัทนั้นยื่นแผนที่แสดงเขตแผนผังแปลงประมาณสำหรับรถไฟที่คิดจะสร้างขึ้นนั้นไว้ ณ ที่ว่าการของเจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ พร้อมทั้งสำเนาอีกสำรับหนึ่งเพื่อนำเสนอต่อสภาพกรมการรถไฟด้วย

ถ้าในเวลาใดเวลาหนึ่ง ห้าง ยาบริษัทนั้น มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงทางให้ผิดไปจากที่วางไว้เดิม ให้แจ้งความประสงค์ที่จะเปลี่ยนนี้แก่เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ให้ทราบก่อน ต่อเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะจัดทำถนนนั้นต่อไปได้

มาตรา ๑๔๔

บทบัญญัติในกฎหมายนี้ว่าด้วยรถไฟ ผู้รับอนุญาต ให้พึงอนุโลมไว้แก่ล้อยกรรไกรไฟฟ้าที่ติดตั้งภายในแลภายนอกบริเวณที่ดินอันเป็นที่ประกอบการของห้างถ่านหินนั้นได้ ตามสมควรแก่เหตุ

มาตรา ๑๔๕

ถ้าห้างถ่านหินใดที่ได้รับ อนุญาตให้สร้าง แลใช้รถไฟหักลดกรรมบังอาหรับส่งคนโดยสาร ภายใบบรรทุกสินค้าของผู้อื่นโดยคิดเอาค่าโดยสารแลค่ารวางบรรทุกก็ดี ถ้าไม่ปฏิบัติตามความในหนังสืออนุญาตข้อใดข้อหนึ่งก็ดี ท่านว่าห้างถ่านหินนั้นมีความผิดต้องรวางโทษให้ปรับเป็นพินัยไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาททุก ๆ ครั้ง ที่กระทำความผิดนั้น

ภาคที่ ๓

ว่าด้วยทางหลวงแลทางราษฎร์

มาตรา ๑๔๖

ทางหลวงนั้นท่านจัดแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ทางหลวงของแผ่นดิน ซึ่งกรมทางเป็นเจ้าหน้าที่ก่อสร้าง แลบำรุงรักษาในนามรัฐบาลประเภทหนึ่ง แล

(๒) ทางหลวงของมณฑล ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลได้สร้าง
ขึ้นแล้วบำรุงรักษา โดยได้รับอนุมัติจากกรมทางอีกประเภทหนึ่ง
นอกจากทางหลวงที่กล่าวแล้วนี้ ยังมีทางราษฎรที่พวกราษฎร
ในตำบลนั้นได้สร้างขึ้นแล้วบำรุงรักษา

กรมทางมีอำนาจที่จะรับเอาทางหลวงของมณฑลฤๅทางราษฎร
มาขึ้นอยู่ในกรมทาง แยกขึ้นเป็นทางหลวงของแผ่นดิน ฤๅ
จะลดชั้นทางหลวงของแผ่นดินลงเป็นทางหลวงของมณฑลฤๅทาง
ราษฎร ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๔๗

กรมทางมีอำนาจที่จะดำริห์การเสมอทุกปีว่า

- (๑) ควรสร้างทางหลวงของแผ่นดินสายใด ฤๅแต่ส่วนใดบ้าง
- (๒) ควรจัดบำรุงด้วยวิธีใด เพื่อให้ทางหลวงของแผ่นดินที่มี
อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

มาตรา ๑๔๘

ทางหลวงของแผ่นดินนั้น ให้นายช่างแลคนงานในกรมทาง
ก่อสร้างแลบำรุงรักษา

มาตรา ๑๔๙

เมื่อได้ปฤกษาหาฤๅกับกรมทางแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลมี
อำนาจที่จะดำริห์การดังต่อไปนี้ว่า

(๑) การสร้างทางหลวงของมณฑลสายใด ฤๅแต่ส่วนใด
ภายในเขตมณฑลนั้น

(๒) การจัดบำรุงทางด้วยวิธีใดเพื่อให้ทางหลวงของมณฑล
ที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

มาตรา ๑๕๐

เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลได้ร้องขอมา กรมทางมีอำนาจที่จะตั้ง
นายช่างออกไปเพื่อแนะนำและช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลตามแต่
กรมทางจะเห็นควร

มาตรา ๑๕๑

การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางราษฎรนั้น ให้อยู่ในความกำกับ
ตรวจตราของนายอำเภอ

มาตรา ๑๕๒

เมื่อทางหลวงของแผ่นดิน ฤๅทางหลวงของมณฑลสายใดผ่าน
ไปในจังหวัด เมือง ฤๅหมู่บ้าน กรมทางจะเข้าจัดการบำรุงรักษา
ทางสายนั้นก็ได้ ถ้าวิธีที่เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แก่
ชนทั่วไป แต่ส่วนค่าบำรุงรักษานั้นอาจจะเรียกจากสุขาภิบาลแห่ง
ท้องถิ่นๆ ทางผ่านไปนั้นได้

มาตรา ๑๕๓

บรรดาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง ของแผ่นดินชนชาติ กว้างขวาง
หลายเชื้อชนนิตการก่อสร้าง และการบำรุงรักษา กับเสขหมอบประจำ
ทางพร้อมด้วยแผนที่ทางหลวงทุกสายนั้น ให้เก็บรักษาไว้ที่
กรมทาง

ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางหลวงของมณฑลนั้น ให้เก็บรักษาไว้
ณศาลารัฐบาลมณฑล แลให้ส่งสำเนาเรื่องทางหลวงของมณฑล
แลแผนที่เขตนามายังกรมทางปีละครั้ง

มาตรา ๑๕๔

ห้ามมิให้ยกเอากำหนดอาชุกฤตม์ ขึ้นต่อสิทธิ์ของแผ่นดินใน
เรื่องที่ดินซึ่งเป็นทางหลวง กับห้ามมิให้ยึดที่ดินนั้น

มาตรา ๑๕๕

เมื่อเห็นเป็น การจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแนวทางเกวียนสายใด
สายหนึ่ง ซึ่งอยู่ในประเภททาง หลวงของแผ่นดิน ฤๅทางหลวงของ
มณฑลให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลจัดทำไป แต่ถ้าเป็นทางหลวงของ
แผ่นดินให้รายงานแจ้งเหตุการณ์เลื่อยดเข้ามายังกรมทางโดยพลัน

มาตรา ๑๕๖

ในการก่อสร้าง ฤๅเปลี่ยนแปลงทางหลวงสายใด ถ้าต้องการที่

ดินฤๅสงหวมทพยออย่างอื่นซึ่งไม่ใช่เป็นของแผ่นดิน ให้เจ้าหน้าที่
มีอำนาจจัดหาซื้อทรัพย์สินนั้นได้

บทบัญญัติ ว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดิน ดังกล่าวไว้ใน ภาค ๑ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ ให้พึงอนุโลมใช้บังคับได้ตามสมควรแก่บท
นั้น ๆ แต่ถ้าเป็นทางหลวงของมณฑล ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายมณฑลมี
อำนาจสั่งผู้แทนคนหนึ่งเป็นกรรมการจัดหาซื้อที่ดินนั้นได้

มาตรา ๑๕๓

บทบัญญัติว่าด้วยการก่อสร้างและการบำรุง ดังกล่าวไว้ในภาค ๑
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้พึงอนุโลมใช้บังคับแก่ทางหลวงได้ตาม
สมควรแก่บทนั้น ๆ

มาตรา ๑๕๔

เจ้าหน้าที่ผู้รักษาทางหลวงมีอำนาจ แจ้งความ แก่เจ้าของ ที่ดิน ฤๅ
อสังหวมทพยออย่างอื่นตามริมทางหลวงนั้นว่า

- (๑) ห้ามมิให้ขุดฤๅถมร่อง คู บ่อน้ำ สระน้ำ ฤๅหลุมภายในระยะ ๖ เมตร จากขานเขื่อนฤๅขอบทางหลวง
- (๒) ให้ตัดรอนกิ่งฤๅคัดโค่นต้นไม้ รื้อต้นไม้ลงเป็นครั้งคราวตามแห่งหนซึ่งบำรุงทางจะสั่ง เพื่อมิให้เป็นเครื่องกีดขวางต่อการไปมาฤๅเป็นอันตรายต่อทางหลวง

ถ้าเจ้าของที่ดินคนใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งความของเจ้าหน้าที่
นั้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่นั้นมียอำนาจให้คนงานของคนจัดการทำเสียเอง
ได้ตามที่เห็นว่าจำเป็น

มาตรา ๑๕๕

กรมทงมียอำนาจส่งพนักงานไปตรวจทางหลวงของ มณฑล แล
ทางราษฎร แล้วทำรายงานเสนอว่าทางเหล่านั้นเป็นอยู่อย่างไร
แลการบำรุงรักษาทางนั้นเป็นสถานใด กับออกความเห็นว่าจะ
เปลี่ยนทางนั้นเป็นประเภทใดได้

มาตรา ๑๖๐

กรมทงมียอำนาจออกกฎข้อบังคับตามที่เห็นว่าจำเป็นใน ข้อต่อ
ไปนี้ คือ

(๑) ว่าด้วยลำดับชั้นทางหลวงควรจะแบ่งออกเป็นถนน ทาง
เกวียน ทางคอง ทางเดิน ฯลฯ อรมแต่สภาพแห่งการค้าขาย ฤ
การไปมาในทางนั้น ๆ

(๒) ว่าด้วยพันธระของเจ้าของที่ดินฤาสงหริมทรัพยอย่างอื่น
ที่อยู่ริมทางหลวงนั้นที่จะไม่บุคคลที่ฤต้องคัคโค่น คั่นไม้ที่อยู่ริม
ทาง

(๓) ว่าด้วยระเบียบการที่ประชาชนพึงใช้ทางหลวง กับข้อบัง

คัมสำหรับทางแลการไปมา เพื่อรักษาทางนั้นไว้ให้ดีอยู่คงที่ แล
เพื่อมิให้มีภัยอันตรายต่อประชาชนในการไปมา

(๔) ว่าด้วยวิธีปิดประกาศ แจ้งความ เครื่องหมายบอกทาง
แลหลักหมายระยะทาง

มาตรา ๑๖๑

ผู้ใดกระทำความผิดดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถึงโทษฐานลหุโทษ
ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เว้นไว้แต่การกระทำ
เช่นนั้นประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่าเป็น ความ ผิด แล กำหนด
โทษไว้แล้ว

(๑) ผู้ใดกระทำการโดยเจตนาขัดขวางต่อพนักงานในเวลาที่
ทำการตามหน้าที่ที่ดี ฤ็ทำการขัดขวางผู้หน้าที่อันชอบด้วยกฎ
หมายในการรังวัด ก่อสร้างฤ็บำรุงทางหลวงที่ดี ฤ็ถอนหมุด
หลักที่ปักไว้ในดิน ฤ็ลบเลือนทำลายเครื่องหมายใดๆ ที่ทำไว้สำ
หรับกิจการนั้นๆ ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวาง
โทษชั้น ๒

(๒) ผู้ใดมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย บังอาจขุดชน
ดิน ทลาย ศิลา หญา ต้นไม้ ฤ็วัตถุสิ่งอื่นไปจากมูลดิน กู
สพาน เขื่อนสพาน ทางระบายน้ำ ฤ็กำแพงเขื่อน ฤ็ทำความ
เสียหายแก่ทางหลวงอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านว่ามันมีความผิดฐาน
ลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดมิได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย เปลี่ยนทางน้ำธาราน้ำด้วยความเจตนา ฤๅทำทำนบกั้นกั้นฤๅทางระบายน้ำไว้สพาน ฤๅกั้นทางน้ำโดยวิธีอย่างใด ๆ อันเป็นเหตุที่อาจให้เกิดเสียหายแก่ทางหลวงได้ ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๔) ผู้ใดลากไถ คราด ฤๅเครื่องมือ อย่างอื่นไป ตามทางหลวงก็ดี ฤๅผ่านข้ามไปอันเป็นเหตุที่อาจทำให้ถนนเป็นรอยฤๅขุดเป็นหลุมเป็นบ่อโดยมิได้ใช้ความระมัดระวัง ตามที่กรม ทางได้กำหนดไว้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๕) ผู้ใดรื้อถอนหลัก เสาฤๅเครื่องหมายบอกทาง เครื่องหมายชี้หนทางแถบกระษะทางก็ดี ฤๅทำลายฤๅทำให้เสียหายก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๖) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม กฎข้อบังคับ ของ กรมทาง ว่า ด้วยพันธะของเจ้าของที่ดินฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ริมทางหลวง ฤๅระเบียบว่าด้วยการใช้ทางหลวง ท่านว่ามันมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องรวางโทษชั้น ๒

มาตรา ๑๖๒

เมื่อผู้ใดกระทำความผิด ซึ่งมีโทษเพียงแต่ปรับเป็นพินัยสถานเดียว ท่านว่าพนักงานที่กรมทางได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อฟ้องร้องคดีนั้น

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๖๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๑๕๕

มีอำนาจปรานีประណอมขอมความได้ทันทีโดยยอมรับแก้ไขปรับตาม
อัตราอย่างสูงที่กฎหมายบัญญัติไว้ แล้วออกใบเสร็จให้เป็น
สำคัญ ส่วนเงินพดด้วงที่เก็บได้นั้นให้กรมทางทำบัญชีส่งไปยัง
กระทรวงยุติธรรม ฯ

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็น
ปีที่ ๑๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้